

Nyírábrányi Csicsergő Óvoda
és
Mini Bölcsőde
Pedagógiai Programja

VI. sz.

NYÍRÁBRÁNY, 2024. OKTÓBER 22.

KÉSZÍTETTE:

A NEVELŐTESTÜLET

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető	2
1. A Helyi Óvodai Nevelési Program létrejötte, felülvizsgálatának törvényi kötelezettsége	2
2. Az óvoda adatai	4
II. Helyzetkép az Óvodáról	6
1. Óvodánk bemutatása	6
2. Jövőképünk	8
3. Gyermekképünk	8
4. Pedagóguskép	8
5. Óvodakép	9
6. Alapelveink	10
7. Hagyományrendszerünk	11
8. Az intézmény infrastrukturális fejlettsége	15
III. Nevelésünk alapvető célja, feladata	17
IV. Nevelésünk keretei – A Központi Óvoda nevelési gyakorlata	19
1. Egészséges életmód kialakítása, Egészségfejlesztő Program	21
2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés	28
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	32
V. Tevékenységünk keretei	38
1. Mesélő természet – Beszélő környezet	38
VI. Tevékenységformák	40
1. Játék	40
2. Mozgás, mozgásos játék	45
3. Verselés, mesélés	51
4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	54
5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	57
6. A külső világ tevékeny megismerése	60

7. Munka jellegű tevékenységek _____	66
8. Tevékenységben megvalósuló tanulás _____	68
<u>VII. Az Árpád úti óvoda nevelési gyakorlata</u>	72
<u>1.A tevékenység kerete</u>	74
1.1. NÉPHAGYOMÁNY-ÁPOLÁS, NÉPSZOKÁSOK _____	74
1.2. A NÉPHAGYOMÁNY-ÁPOLÁS JELLEGZETES TARTALMAI _____	75
Verselés, mesélés _____	78
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc _____	81
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka _____	84
<u>VIII. Az óvodai nevelés szervezeti keretei</u>	87
1. Kapcsolatrendszerünk _____	87
2. Az óvodai élet szervezése _____	91
<u>IX. Sajátos feladataink</u>	96
1. Gyermekvédelem _____	96
2. Integrációs Program a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésére _____	99
2. Kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése _____	102
3. Migráns gyerekek interkulturális nevelése _____	105
<u>X. Intézményünk belső ellenőrzési, értékelési rendszere</u>	107
1. Dokumentumaink hierarchiája _____	107
2. Óvónői tervezés, ellenőrzés, értékelés _____	108
<u>Érvényességi rendelkezések</u>	109

Mellékletek: Tervezési és a fejlődést nyomon követő dokumentumok

I. BEVEZETŐ

1. A HELYI ÓVODAI PROGRAM LÉTREJÖTTE, FELÜLVIZSGÁLATÁNAK TÖRVÉNYI KÖTELEZETTSÉGE

Az 1996. évi LXII. Törvény 45. § (1) – a Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény módosítása – előírta az óvodák részére, hogy az Óvodai Nevelési Országos Alapprogramja című, alapelveket tartalmazó dokumentum alapján, helyi viszonyokhoz igazodó, saját óvodai programot kell, hogy készítsenek.

Ezt a programot 1999. januárjára nevelőtestületünk elkészítette. 1999. szeptemberétől a rendszer bevezetése megkezdődött.

A program írásakor éltünk az adaptáció lehetőségével.

Felhasznált adaptációs anyag:

- Vésztői Óvoda Négy szín virág Programja
- Körös parti Tagóvoda Nevelési Gyakorlata

Ezen programok helyi igényeknek, lehetőségeknek való megfeleltetésével született meg intézményeink nevelési gyakorlata.

Központi óvoda: Mesélő természet, beszélő környezet

Árpád úti Óvoda (Telephely): Néphagyomány-ápolás

A nevelési program életbe lépésével 1999. szeptembere után a program megvalósításának időszaka következett. Felmenő rendszerben, minden csoportban bevezetésre, alkalmazásra került a Helyi Program. A program alapján végzett gyakorlati munkában elért eredmények, illetve tapasztalt hiányosságok már előrevetítették számunkra, hogy mely területek erősségei programunknak, s hol vannak gyenge pontok, ahol fejleszteniünk kell.

A nevelőtestület a Közoktatási törvény 129. § (6) pontja alapján törvényi kötelezettségének eleget téve, külső szakmai segítség igénybevételével elkészítette programunk bevalás-vizsgálatát.

A bevéálás-vizsgálat célja a következő volt:

- A célok megvalósítása mértékének megállapítása.
- Új célok kitűzésének előkészítése.
- Átfogó kép alkotása az intézmény fő folyamatának működéséről.
- Minden érintett számára elfogadható, hatékony program elkészítése, a HOP és az elvárások közelítése. (2004. év)

HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMUNK ISMÉTELT MÓDOSÍTÁSÁT **MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK**

2010. évi módosítás törvényi kötelezettsége:

A 255/2009. (XI. 20.) sz. Kormányrendelet módosította az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját. Az óvodáknak az e rendeletben foglaltaknak megfelelően felülvizsgálati kötelezettségük van saját Helyi Nevelési Programjuk vonatkozásában.

Az alapprogrammal harmonizáló, módosított programunkat a 2010-2011-es óvodai nevelési évtől kell alkalmaznunk.

Pályázati elvárásoknak való megfelelés:

A Központi Óvoda 2009-2010-es tanévben a TÁMOP-3.1.4-08/2. „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázat részeként, annak támogatásával biztosította a Kompetencia alapú pedagógiai program egy csoportban történő bevezetését. A pályázati elvárásoknak megfelelően kötelezettséget vállaltunk:

- a program öt évig történő fenntartásának biztosítására,
 - továbbá minél szélesebb körben történő elterjesztésére,
 - saját helyi programunk kompetencia szemléletű átdolgozására,
- a horizontális tanulás gyakorlatának érvényesülése révén megvásárolt „jó gyakorlat” programba ágyazására.

Ezen kötelezettségeinknek eleget téve kívánjuk biztosítani programunk:

- tartalmi megújulását,
- törvényi harmonizációját.

2013.évi módosítás törvényi kötelezettsége:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
 - a) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

2. ÓVODÁNK ADATAI

Az intézmény neve: NYÍRÁBRÁNYI CSICSERGŐ ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE

Az intézmény székhelye: 4264 Nyírábrány, Iskola u. 8. * Tel.: 30/978-1272,

Az intézmény fenntartója: Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata

Fenntartó címe: 4264 Nyírábrány, Ábrányi Kornél tér 6.

Telephely címe:

4264 Nyírábrány, Árpád u. 27. * Tel.: 30/209-4551

Az intézmény irányító, felügyeleti szerve:

Nyírábrány Nagyközség Önkormányzata Képviselő testülete

A felügyeleti szerv címe:

4264 Nyírábrány, Ábrányi Kornél tér 6.

A felvehető maximális létszám: 150 fő

Az intézmény besorolása: Önállóan működő költségvetési szerv, közintézmény

- Az intézményben dolgozók foglalkoztatási jogviszonya: köznevelési foglalkoztatotti kinevezés (2024.01.01-től a 2023. évi LII. törvény alapján)

A költségvetési szerv államháztartási szakágazat rend szerinti besorolása:

- 851020 Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkciók szerinti besorolása:

- 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- 095020 Iskolai rendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés

Az intézmény, mint szervezet: Önálló Szervezeti és Működési Szabályzat alapján dolgozik, melyet a nevelőtestület fogad el és a Képviselő-testület hagy jóvá.

Az intézmény, nevelő tevékenységét a nevelőtestület által kidolgozott és elfogadott Pedagógiai Program alapján végzi.

A Helyi Pedagógiai Programot a főigazgató elfogadásra benyújtja a fenntartónak, melynek készítése kapcsán a következő jogszabályokat és alapidokumentumokat kell figyelembe venni:

- Magyarország Alaptörvénye
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

Egyéb dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal): Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve, a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

II. HELYZETKÉP AZ ÓVODÁRÓL

1. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Nyírábrány nagyközség négyezer fő lélekszámú település a Nyírségben, a Román határ peremén. A településen élő gyerekek óvodai ellátása két intézményben valósul meg. A két intézmény egy egységet alkot.

- Központi Óvoda: (Iskola u.8.)
- Telephely: Árpád úti Óvoda (Árpád u.27.)

Befogadó csoportok száma: hat csoport

Intézményi megoszlásuk:

- Központi Óvoda: négy csoport, engedélyezett férőhely száma: 100 fő
- Árpád úti Óvoda: két csoport, engedélyezett férőhelyek száma: 50 fő.

A két telephelyen történő óvodai ellátást a település hosszan elnyúló szerkezete (nagy a távolság a településrészek között) teszi indokolttá, illetve az, hogy nem rendelkezik a település olyan épületkomplexummal, mely a két településrészről érkezők beóvodázását egy helyen biztosítani tudná.

Az Árpád úti Óvoda 2008 őszén történő teljes körű felújítása révén esztétikus, gyermekbarát befogadó környezetté vált. A központi létesítmény állapotának folyamatos romlása miatt, 2018 tavaszán az Önkormányzat sikeres pályázat keretében elkezdhette a helyi Ábrányi Emil Általános Iskola már korábban kialakított épületrészének tovább bővítését a központi óvoda négy csoportja számára. A 2019/2020-as tanév kezdetére az épület készen állt a gyermekek fogadására. Az átköltözésnek köszönhetően a központi óvodába járó gyermekek egészségesebb és tágasabb környezetben tölthetik mindennapjaikat. Az intézmény létesítményei, kiszolgáló helyiségei maximálisan megfelelnek a gyermekeknek és az alkalmazotti körnek egyaránt.

A településen sikeresen megvalósult a Mini Bölcsőde pályázati úton történő egy csoportjának létrehozása, ennek következtében az intézmény 2018. augusztus 31.-el a Nyírábrányi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde nevet viseli.

Tárgyi eszközeink és felszereléseink folyamatos bővítésére, korszerűsítésére törekszünk. Ehhez költségvetési és pályázati forrásokat veszünk igénybe.

Nevelőtestületünk sok éves szakmai tapasztalattal, kiváló szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Közösségünk emberi kapcsolataira az egyenesség, az önzetlenség, a nyíltság, egymás elfogadása jellemző. Érdeklődésünket, beállítódásunkat tekintve jól kiegészítjük egymást.

Dajkáink stabil tagjai a közösségnek. Pedagógiai munkánk közvetlen segítői, társak a nevelő munkában, megbízható, gyermekszerető emberek.

Napjainkban a társadalmi élet változásainak következtében a család, mint társadalmi mikroközösség válságállapotát éli. Gyakori a válás, a csonka családban való nevelkedés, az ideig-óráig tartó társas kapcsolatok léte. Ebből fakadóan:

- a családhoz köthető pozitív élményforrás mértéke nálunk is csökken,
- a megélhetési problémák halmozottan jelentkeznek,
- az emberi kapcsolatok, viselkedési normák lazulnak, illetve torz formát öltenek,
- egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel, részképesség lemaradásával küzdő, sajátos nevelési igényű, egészségügyi szokások hiányával érkező gyerek.

A hátrányos helyzetű gyerekek intézményi aránya folyamatosan csökken, ennek oka, hogy a hivatali eljárásban a szülők érdektelenségét tapasztaltuk, annak ellenére, hogy szociális helyzetük nem változott. Meggyőződésünk, hogy az óvodának, mint közoktatási intézménynek, rugalmas tevékenységrendszerrel, új nevelési, pedagógiai kínálatával válaszolnia kell a társadalomban, illetve településen lezajló változásokra.

Ezért intézményeinkben biztosítjuk:

- 2007-től a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrációjának lehetőségét,
- biztosítjuk valamennyi hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodai ellátását
- élünk az egyénre szabott, differenciált fejlesztés lehetőségével,
- a 2009-2010-es tanévben pályázati támogatással csatlakoztunk a Kompetencia alapú A pedagógiai programot bevezető intézmények közé,
- 2001 szeptemberében bekapcsolódtunk a COMENIUS I. minőségfejlesztési rendszer kiépítésének folyamatába. Partnerközpontú működésre törekszünk, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.
- 2018-ban csatlakoztunk a Boldog Óvoda Programhoz.

Számunkra a minőséget az jelenti, ha

- a gyerekek jól érzik magukat nálunk,
- a partnereink elégedettek a munkánkkal.

Nevelési filozófiánk mottója:

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, ami lehetőséget ad az apró mag számára, hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes.”

(Thomas Gordon”)

2. JÖVŐKÉPÜNK

Szeretnénk, ha óvodánk olyan befogadó, elfogadó, biztosságot, megértést, egymás iránti türelmet és tiszteletet közvetítő intézmény lenne, ahol az emberi sokszínűség természetes, ahol a gyermek élni tud a szabad választás és az egyéni fejlődés lehetőségével. Ahol az óvodai nevelés valóban a családban megkezdett tevékenységre épül. Ahol a pedagógiai munka fő motiváló eszköze a gyermek iránti feltétel nélküli szeretet s a hit abban, hogy mindenkiben ott lakik az előrelépés lehetősége.

3. GYERMEKKÉPÜNK

Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni, akik mélyen kötődnek közvetlen környezetükhöz, társaikat, szüleiket, nevelőiket szeretik, tisztelik. Tudnak felszabadultan játszani, felfedezni, csodálkozni, önállóak, kezdeményezők.

Bátran, egészséges önbizalommal jól kommunikálnak, kötődnek a meséhez, zenéhez, tánchoz, alkotó tevékenységekhez. Ismerik, gyakorolják népünk hagyományait, nyitottak más népek kultúrája felé. Igényük a mozgás, szeretik a természetet, óvják annak értékeit.

Képesek a különbözőségekkel természetes módon együtt élni.

Mindezt szeretetteljes légkörben, előítéletektől mentesen, hátrányaikat csökkentve, egyformán magas színvonalú nevelést biztosítva érjük el.

4. PEDAGÓGUSKÉPÜNK

Olyan pedagógusok dolgoznak a mi óvodánkban, akik feltétel nélkül szeretik és tisztelik a gyermeket, tisztelik a szülőt, elfogadják a különbözőséget. A gyermeki szükségletek kielégítésére törekszenek egyénre szabottan, megértő, segítőkész módon. Jellemzi őket a

humanizmus, pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés. Tervezi a saját szakmai jövőjét, és az elvárásoknak igyekszik megfelelni.

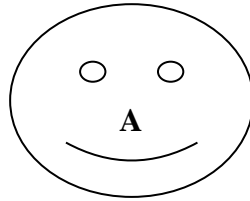
A gyermeki közösség irányítói úgy, hogy maguk is benne élnek a közösségben.

5. ÓVODAKÉPÜNK

Családi nevelés

Szeretetteljes óvodai nevelés

NÁLUNK

GYERMEK

MINT

EMBER

áll

a

nevelés

középpontjában

Őrizzük hagyományainkat
Mesélünk
Verselünk
Zenélünk

Megismerjük és
óvjuk környezetünket,
emberi értékeinket.

ÓVODAI NEVELÉS A
MŰVÉSZETEK
ESZKÖZEIVEL

JÁTSZUNK SZABADON

ALKOTUNK SZABADON

MESÉLŐ TERMÉSZET –
BESZÉLŐ KÖRNYEZET

T
Á
N
C
O
L
U
N
K

Egészségesen
élünk

S
É
T
Á
L
U
N
K

Szabályokat
betartva élünk

MOZGUNK

Eredményes óvoda-iskola átmenet

INNOVATÍV NEVELŐ TESTÜLET

Nevelőtestületünk elkötelezett amellett, hogy minden gyermekünk saját személyiségének megfelelő egyéni tanulási útját járja be, a maga módján, a maga ütemében, egyéni képességei szerint, sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteinek kielégítésével. Nálunk természetes a sokszínűség és érték a különbözőség.

6. ALAPELVEINK

- *A gyermekek nevelés elsősorban a család joga és kötelessége.*
- *A gyermekek illetve a család megsegítése, a családhoz illesztett segítségnyújtás módszerével lehet eredményes.*
- *A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, szeretetteljes légkörben.*
- *Mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeit tartjuk szem előtt.*
- *Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára azt, hogy egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.*
- *A szabad játék elsődlegességét, a szabad választást, önálló döntéshozást, a játékba integrált önkéntes cselekvéses tanulást tiszteletben tartjuk.*
- *Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.*
- *Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve gyermekek személyiségének harmonikus fejlődését.*
- *Tiszteletben tartjuk a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.*
- *Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekszünk.*
- *Pedagógusaink törekedjenek az önfejlesztésre, önképzésre, tájékozódjanak szakmai kérdésekben. Véleményüket képviseljék, és kompromisszum készen képesek legyenek azt ütköztetni.*
- *A pedagógussal szemben elvárás a hitelesség, a másokra való odafigyelő, együttműködő magatartás.*

7. HAGYOMÁNYRENDSZERÜNK

A gyermekek életének jeles napjai: névnap, születésnap, ünneplés a csoport szokásainak megfelelően.

Autómentes világnap (szeptember 22-26) – Európai mobilitás keretében közös kerékpározás a szülőkkel, akadályverseny és gyalogtúra.

Szív napja (szeptember): egészséges életmód szerepének hangsúlyozása. Közös mozgás, zöldség-gyümölcs kóstolás, „a szív hangjának hallgatása, stb.

Takarítási világnap (szeptember 23.): külső, illetve belső környezetünk szépítése (gereblyezés, hulladékgyűjtés, játékok tisztítása, szelektálás, „újrapapír” készítése). Szűkebb és tágabb lakóhelyük megismerése, felfedeztetése, környezetbarát magatartásformák elősegítése (állatok, növények védelme, gondozása. (Horizontális tanulás, „jó gyakorlat” átvétele.)

Zenei világnap (október 1.): Községünkben élt Ábrányi Kornél zeneíró, zeneszerző. Ő rá is emlékezünk ezen a napon. Virágot viszünk a parkban álló szoborhoz. „Énekeljünk együtt” – zenei előadáson az óvónők énekes-hangszeres játékát hallgathatják a gyerekek.

Állatok napja (október 4.): Állatok megfigyelése erdőben, óvodás társaknál, állatkerti látogatás, „állatok karneválja” → jelmezbe öltözés. Állatokról szóló versek, mesék, dalok, történetek, találós kérdések, dramatizálás, bábozás, képek gyűjtése, albumkészítés, mintázás, rajzolás, festés, helyi lehetőségek kihasználása.

Márton nap (november 11): Márton napi népszokások, hagyományok felelevenítése. Kézműves foglalkozások és lámpás felvonulás a szülők bevonásával.

Mikulás várás (december 6.): Készülődés dallal, verssel, ajándékkal. Lehetőség szerint közös ünneplés. Óvónők műsora.

Karácsony várás: Az ünnephez kapcsolódó Bibliai történet életkornak megfelelő szintű tolmácsolása. Ünnepvárás, érzelmi átélés, dallal, verssel, mesével, történetekkel. Ajándékkészítés, könyvnézegetés, mézes sütés. Adventi koszorúkészítés. Séta a fenyves erdőben. Betlehemezés.

Farsang: farsangi szokások felelevenítése, jelmezkészítés. Felvonulás a csoportokba. Közös játék a szülőkkel.

Nemzeti ünnepünk (március 15.): Az életkornak megfelelő érzelmi átélés. Iskolai ünnepi műsor megtekintése. Zászlótűzés a kopjafánál.

A Víz napja (március 22.): Képek gyűjtése, albumkészítés. A vízzel kapcsolatos dalok, versek, történetek felidézése. Beszélgetés a víz fontosságáról, a takarékoskodásról, a vizek védelméről. Séta a halastóhoz. Térképen tájékozódás. A víz éltető erejének megtapasztalása.

Húsvét: Helyi jellegzetességek, szokások (locsolkodás, locsolóversek, húsvéti ételek készítése-kóstolása, tojásfestés) felelevenítése.

A Föld napja (április 22.): Könyvek nézegetése. Ismerkedés a földgömbbel – országok, városok, vizek, hegyek, stb. Képek gyűjtése. Terepasztal készítés, domborzati viszonyok a homokozóban. Közös virágültetés. Községünk jellegzetességei: Ábrányi Kornél tér és szobor. Emlékkert, „Kiserdő”, halastó, Eördög-kastély, kopjafa. Óvjuk, védjük környezetünket.

Anyák napja (május első vasárnapja): Az édesanyák köszöntése: készülődés verssel, dallal, ajándékkal, virágszedés. Meglepetés, örömszerzés.

Madarak-fák napja (május 10.): Képek gyűjtése, albumkészítés, könyvnézegetés. Madarak életének, mozgásának megfigyelése környezetünkben. Séta az erdőben, faültetés csoport szinten, ezt követően gondozás, ápolás.

Gyermeknap – (május 20-30 között) – ugrálóvár, lufihajtogatás, arcfestés, népi gyermekjátékok, kézműves foglalkozások, rajzverseny, sportvetélkedő, fagyis, stb.

Ballagás (június első hete a szülők igényeinek megfelelően): A nagycsoportosok verses műsora a Művelődési Házban. (Intézményi szintű, családi rendezvény.)

Környezetvédelmi világnap (június 5.): Az év során szerzett ismeretek, tapasztalatok, felfedezések kirészletezések megerősítése olyan programok szervezésével, ahol minden a maga természetes épségében, szépségében található (kirándulások állatkertbe, tájvédelmi területre, tájházhoz, tanyákon állatsimogató, stb.) (Horizontális tanulás, „jó gyakorlat” átvétele.)

A kiemelt napok programjait a gyermekek életkorának megfelelően állítjuk össze.

8. AZ INTÉZMÉNY INFRASTRUKTURÁLIS FEJLETTSÉGE

Személyi és tárgyi feltételeink állapota meghatározó tényező programunk kiteljesedése szempontjából.

1. Humánerőforrás állapotunk:

Az óvoda személyi ellátása	Központi Óvoda	Árpád úti Óvoda
Főigazgató		1
Óvodapedagógus	6	3
Pedagógiai asszisztens		2
Dajka	4	2
Óvodatitkár		1

Szükség szerint a Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény biztosítja az utazó pszichológust a gyógypedagógust valamint a fejlesztőpedagógust, logopédust, mozgásfejlesztő és gyógytornász szakembert.

Minden óvodapedagógusunk, dajkánk szakképzett. A nevelők önképzése, továbbképzése tudatos és tervszerű.

Képzéseik között prioritást élveznek: az egyedi fejlődésmentű gyerekek fejlesztését, a tanulási nehézségek megelőzését szolgáló képzések. Támogatjuk a differenciálást, hatékony gyermekmegismerést, a professzionális kommunikációt elősegítő tudás megszerzését. Kompetencia alapú pedagógiai program bevezető intézményként pályázati támogatásból nevelőtestületi szinten bővítettük tudásunkat integrációs pedagógia, inkluzív nevelés témakörben.

Fontosnak tartjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkai-gondozónői állományunk ismereteinek pallérozását is. Ezért számukra pályázati forrás igénybevételével csoportos képzések biztosítására törekszünk. A képzés célja a dolgozók módszertani kultúrájának fejlesztése, a segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd formálása. A családokkal-gyermekkel való kapcsolat minőségi állapotának, színvonalának emelése.

2. Tárgyi feltételek

A székhely intézmény 2019-ben átadott új épület belső terei a gyermek és dolgozói közösség számára megfelelő környezetet biztosít. A csoportszobák felszereltsége minden tekintetben megújult. További belső helyiségeink bútorzatát folyamatosan bővítjük. Az udvaron új játék eszközök kerültek telepítésre.

Telephelyünk 2008 őszén pályázati támogatásból kívül-belül megújult, megszópült. Az épület korszerűsítése mellett sor került a berendezési tárgyak (bútorzat, szőnyegek, függöny, tárolók, stb.) cseréjére is. Jelenleg itt megfelelő komfortérzetet nyújtó, egészséges, biztonságos, esztétikus környezetben fogadhatjuk gyermekeinket.

A csoportszobák, berendezési tárgyak cseréjében, eszközállományunk fejlesztésében, előrelépést dokumentáltunk. A Magyar Falu Program keretében udvari játékok kerültek telepítésre. Részt vettünk fásítási programokban.

Infrastrukturális állapotunk fejlesztését, eszközrendszerünk pótlását törekszünk biztosítani.

III. NEVELÉSÜNK ALAPVETŐ FELADATA, CÉLJA

Programunk épít a hazai tradicionális nevelési értékekre, ötvözi, egységesíti azt a korszerű fejlődéssel, a nevelés-lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai eredményekkel.

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

- *Egészséges életmód alakítása* a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése. Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása. Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek, lelki nevelési feladatok ellátása.
- *Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés* kedvező érzelmi hatások biztosítása, pozitív éntudat alakítása, önkifejező törekvések támogatása, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz, szülőföldhöz való kötődés.
- *Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása* valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, érdeklődést, életkori sajátosságok figyelembe vétele, változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül további élményeket, gyermek spontán és tervezetten szerez.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

- Egészséges óvodai környezet, és kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkörbiztosítása.
- Szokás- és normarendszer megalapozása, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.

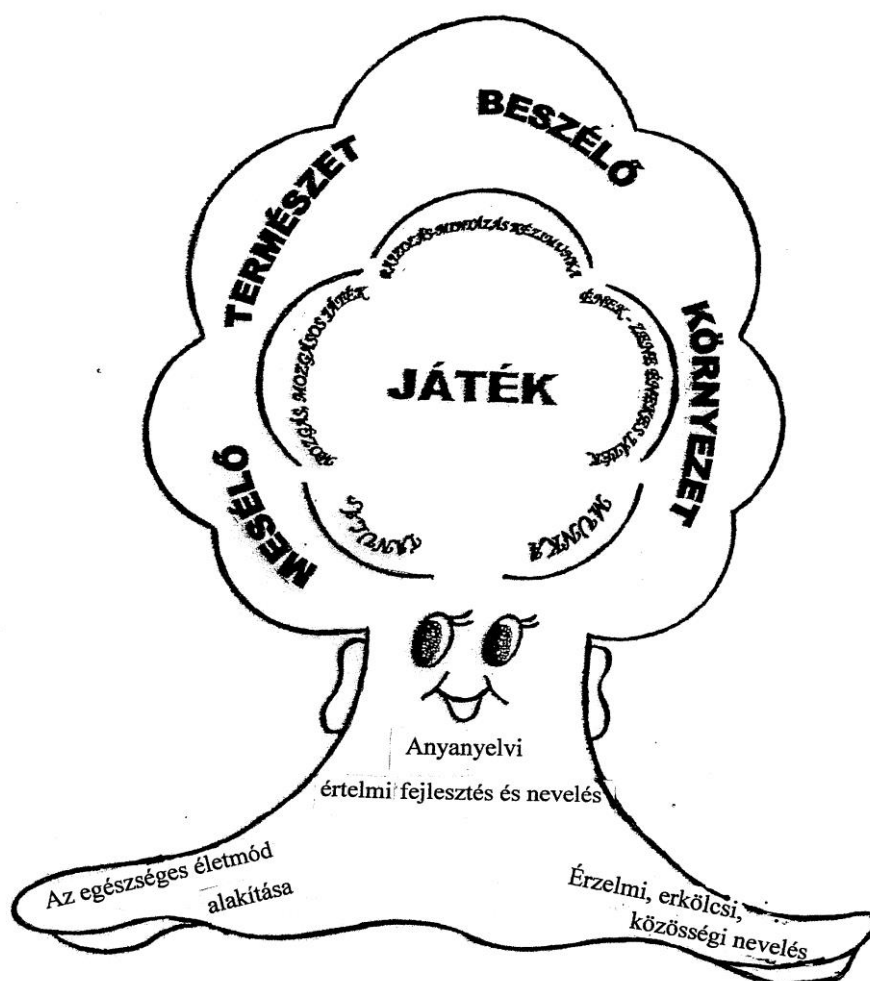
- A tanuláshoz szükséges készségek, képességek alakítása.
- Eredményes óvoda-iskola átmenet biztosítása.
- A személyiség harmonikus fejlesztése, a sikeres iskolai beilleszkedés megalapozása.
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása.
- Környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása.
- A szülőföldhöz való pozitív érzelmi kötődés kialakítása.
- A környezet szépségeinek felfedeztetése, környezettudatos magatartás alakítása, szülőföld szeretetére nevelés.
- A tágabb és szűkebb környezet megismertetése.
- Élményekben gazdag mindennapok biztosítása változatos tevékenységek által.
- Életkori és egyéni fejlettségnek megfelelő nyelvi, kommunikációs képességek kialakítása.
- Kommunikatív képességek fejlesztése.
- Modellértékű kommunikáció és bánásmód az óvoda más dolgozói részéről.
- A kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek nevelése, hátrányok csökkentése
- A különbözőségek elfogadása, szolidáris magatartás kialakítása
- Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció
- Pozitív tartalmú attitűd megvalósítása a gyermek-dajka kapcsolatban.

KÖZPONTI ÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATA

Mottónk:

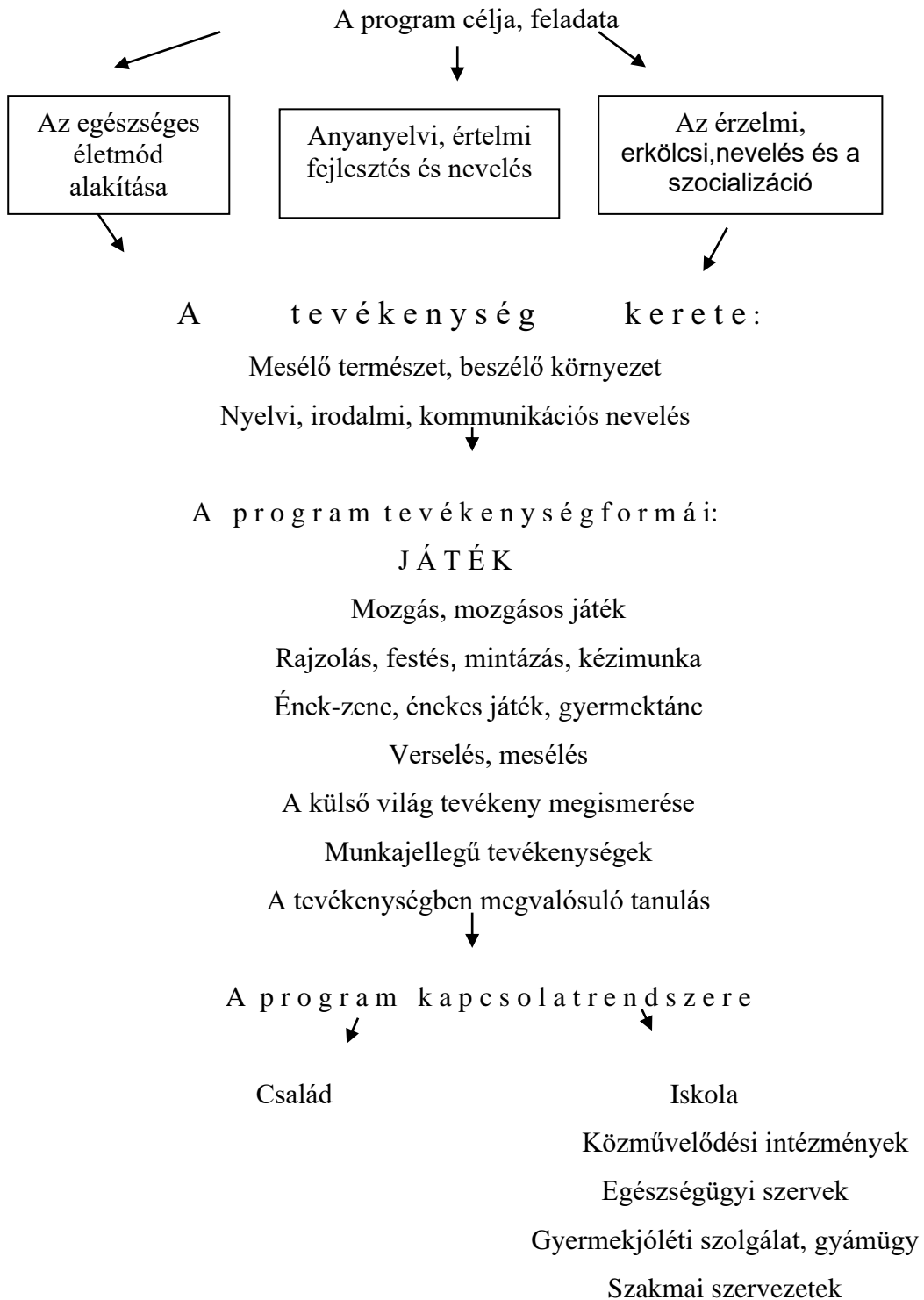
„A gyermekek úgy éreznek, ítélnek és cselekednek,
Miként azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek.”

(Wlassics Gyula)

IV. A NEVELÉSÜNK KERETEI

PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA

ÁLTALÁNOS FELADATAINK

Nevelési programunk fő törekvése, hogy minden gyermeket lehetőségeihez mérten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdeményezésre, az új közösségbe történő beilleszkedésre. A gyermekek fő tevékenységi formájára, a mozgásra, és a játékokra alapozva szervezzük feladatainkat.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodáskori időszakban az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, mivel ebben az időszakban megszerzett ismeretek, készségek, szokások befolyásolhatják a későbbi életvitelt.

A gyermekek óvodába lépésekor, a már meglévő ismereteikre, tapasztalataikra alapozva alakítjuk ki a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés, testedzés szokásrendszerét. Bizonyos ismereteket erősítünk, másokat leépítünk.

Fontosnak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, amelyben megfelelő idő jut az egyes tevékenységekre, biztosítva ez által a kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, kiszámítható légkört a gyermekek számára.

A mosdót, WC-t két-két csoport szintenként közösen, az öltöző folyósót minden csoport használja. Fontos a rugalmas szervezés, egymásra figyelés. Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit.

Létfontosságú számunkra a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása, amelynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

CÉLUNK

- A gyermekek gondozása, testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A gyermekek testi, lelki, mentális egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- Az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás, a személyi és környezeti higiénia fejlesztése, az öltözködés, a betegség-és baleset-megelőzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz-mentes, és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

Az egészségfejlesztésre irányuló törekvésünk áthatja óvodai életünk egészét.

Holisztikus egészség-szemléletünk és óvodapedagógiai gyakorlatunk azt bizonyítja, hogy az értelmi fejlesztés és a szociális kapcsolattartás fejlesztése ugyancsak egészségvédő, nevezetesen: lelki egészségvédő feladata minden óvodapedagógusnak, melyet gazdagítunk a Boldogóra személyiségfejlesztő, pozitív, pszichológia eszközével.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

a) a személyi és környezeti higiéné

b) a mindennapi mozgás, testmozgás, levegőzés pihenés

c) az egészséges táplálkozás,

d) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

e) a bántalmazás megelőzése,

f) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

GONDOZÁS, SZEMÉLYI HIGIÉNY FEJLESZTÉSE

Az egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok végzése elfogadó, pozitív gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolaton alapszik. A wc használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, szükség szerinti segítségnyújtás sértheti a gyermek intim szféráját, ezért türelmesnek, megértőnek kell lennünk.

Az etnikai származású gyermekek többsége az óvodában ismerkedik meg az angol-wc használatával, a folyóvízes kézmosással. Az ő esetükben differenciált egyéni bánásmódot alkalmazunk a szokások kialakításánál.

Testápolás során megismertetjük a gyermekeket a tisztálkodási eszközök céljellégű, takarékos használatával. Később az önállóság egyre nagyobb teret kap.

Az öltözködés során fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás, öltözködés egymásra ható viszonyának, összefüggéseinek felismertetése.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése többszöri gyakorlási lehetőséget kínál, amelynek során alakul a gyermek énképe, fejlődik önállósága, probléma megoldó gondolkodása. Az óvónő és a dajka mintát adó magatartása segíti a mindennapi élethez szükséges szokások fejlődését. Minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napirend megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

EGÉSZSÉGVÉDELEM, KÖRNYEZETI HIGIÉNY FEJLESZTÉSE

Az egészséges életvitel kialakításánál fontos az egészséges környezet megteremtése. Hangsúlyozzuk a higiéniai szabályok betartását. Gyakori szellőztetés, páratartalom biztosítása, portalanítás, zöld növények. Rendszeres egészségügyi szűrések (félévente). Betegségek megelőzése céljából óvodába lépő gyermeknek orvosi igazolást kell hoznia. Betegség miatt távollévő gyermek szintén orvosi igazolással járhat ismételten óvodába. Az anamnézis felvétele közben regisztráljuk a gyermek közösségbe kerülését nem feltétlenül akadályozó betegségeket (allergia, asztma, lázgörcs).

KÖRNYEZETVÉDELMI TAPASZTALAT BIZTOSÍTÁSA

Tudják, hogy van jó és rossz, tiszta és szennyezett levegő, környezet illetve azt, hogy az élethez tiszta levegőre és életkörülményekre van szükség (szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával ezek tudatosítása).

MINDENNAPOS TESTMOZGÁS, TESTNEVELÉS

Olyan szervezeti kereteket biztosítunk a hetirend, napirend keretén belül a mozgásigény kielégítésére, amelyek a szervezett, rendszeres körülmények között mozgásanyag révén az egészséges életmód kialakítását szolgálják. Nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban való tartózkodásra. Olyan környezetben (pl. változó terepviszonyok, kiserdő), ahol lehetőség van mászásra, ugrásra, egyensúlyozásra, futásra, kapaszkodásra, a célszerű mozgást igen gyorsan elsajátítják.

Ezt tudatosan tervezzük, mert elősegítjük fejlődésüket, tökéletesítjük mozgásukat. Mindez a gyermekcsoporttól, egy-egy gyermek fejlettségétől, a differenciált feladatadástól

függ. Időjárástól függetlenül a szabadban a mozgásszükséglet kielégítése mellett a levegőzést is biztosítjuk.

Minden nap nyújtunk lehetőséget:

- naponta legalább egyszer szabadban tartózkodunk,
- téli időszakban kihasználjuk a tél adta lehetőségeket (szánkózás, csúszkálás).

UV-védelmi tervnek megfelelően a kánikulai időszakban de. 11.00 és du. 15.00 óra között nem lehetnek a napon a gyerekek.

Mozogni lehet bárhol, bármikor. Fontos a kényelmes öltözék mind a szabadban, mind a csoportszobában és a tornateremben. A mozgáshoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvónő feladata a dajkával együtt a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése.

Közeli és távoli kirándulásokat szervezünk, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel; ha lehetőségünk van rá, bevonjuk a szülőket is.

PIHENÉS

A pihenés, alvás a napirendünkben fontos szerepet kap. Ennek feltételeit biztosítjuk (kiegyensúlyozott légkör, énekek, altatók, tiszta, jó levegő, csend, nyugalom). Az eltérő alvásigény és a közös folyosós rendszer miatt időbeli eltolódással fekszenek le a gyerekek.

Fűtési szezonban párologtatót használunk minden csoportban. Az óvónő a pihenés teljes idejében jelen van, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS SZOKÁSRENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSA

Háromszori étkezést az Önkormányzati konyha biztosítja a gyermekek számára. Töreksenek arra, hogy a lehető legtöbb alkalommal kerüljön az étrendbe zöldség és gyümölcs. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyermekkel közösen készítünk gyümölcssalátákat, zöldségtalakat. Figyelembe veszik a cukor-, só- és magas telítettségtartalmú ételek fogyasztásának törvényi előírásait és előnyben részesítik a tejtermékeket.

Tapintattal szoktatjuk a gyermekeket az új, számukra még ismeretlen ízek elfogadására.

1. A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE

A kiegyensúlyozott pszichés fejlődést érzelmi nevelésünk és a társas kapcsolatok megfelelő alakítása biztosítja.

Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést, várakozást, a konfliktusokat és a stressz-helyzeteket.

Törekszünk az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzésére – az ezzel kapcsolatos ismeretek megalapozására, a gyermeki szemlélet formálására.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagy felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

A BÁNTALMAZÁS MEGELŐZÉSE

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi - felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is.

Óvodánk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a Családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal, illetve a Gyámhatósággal.

A BALESETMEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLY -NYÚJTÁS

Balesetek elkerülése érdekében fontos, hogy az intézmény feltételrendszerei megfeleljenek a biztonsági előírásoknak.

A testi épség védelme és a baleset-megelőzés fontos feladata a személyi és a tárgyi feltételek biztosítása, az eszközök, használati tárgyak folyamatos, tervszerű ellenőrzése, karbantartása, a hibaforrások megszüntetése. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktus-kezelés, tolerancia)

Az intézmény óvó-védő előírásait, a balesetmegelőző tevékenységeket és az elsősegélynyújtásra vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési Szabályzatunk illetve a Házirendünk részletesen tartalmazza.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (pl. folyadék).
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekkel.
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat...)
- A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott, serkentőszereket tartalmazó italok kiiktatása.
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A toalett használat intimitásának válaszfalakkal történő biztosítása.
- (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás.
- Elegendő mennyiségű toalettpapír használatára ösztönzés.
- A fiúktól a WC-deszka felhajtásának, a fiúszerepnek megfelelő toalett használat elvárása.
- A WC lehúzásának igényé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges.
- Szükség szerint fésű használata, segítségnyújtás.
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása.

- A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismerttetése, elvárása.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, légpárásító használata.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása egyéni szükséglet alapján.
- Az alvást nem igénylő gyermekeknek csendes tevékenység biztosítása 13.30 órától.
- Lázás, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Balesetmegelőzésre való törekvés és szükség szerint elsősegélynyújtás.
- Speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelés feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Szükségeit képes kielégíteni.
- Szükségeit képes önállóan kielégíteni.
- Toalett használatakor a fiúk felhajtják a WC-deszkát, és állva végzik kisdolgukat.
- WC-zést követően a kislányok és kisfiúk is használják a toalettpapírt.
- A tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi.
- WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- Önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér.
- Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- Ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni.
- Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani.
- Kulturáltan étkezik.
- Szívesen fogyaszt zöldséget, gyümölcsöt, magvakat.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Az udvaron sem szemetel.
- Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül.
- Életkorának megfelelően edzett.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, gondoskodó légkör kialakítására már a beszoktatás idején különös gondot fordítunk. Lehetőséget adunk a szülő óvodában tartózkodására, amíg a gyermek megszokja, elfogadja az óvodai környezetet. Mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, eltérő szokásait. Behozhatja az otthoni kedves játékait. Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy a kistestvér az óvodába érkezés első napjait néha a nagyobb testvér csoportjában töltsse.

A gyermekek felé nyitottak vagyunk, segítjük a különbözőség elfogadását. Az érzelmileg átélt közös feladatok segítik az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok fejlődését, a társakhoz való helyes viszonyulást. Az érzelmi megnyilvánulások sokféleségét engedjük érvényesülni, szem előtt tartva azt, hogy a pozitív érzelmeket megerősítjük, a negatív érzelmeket helyes irányba tereljük.

A gyermekek viselkedéskultúrájára nagy hatással van a felnőttek példája. Ezért fontos a türelem, a bizalom, a bátorítás, a szeretet.

A felnőttekhez fűződő viszony adja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontos számunkra az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés, a pozitív, elfogadó attitűd megnyilvánulása.

A gyermekek jeles napjai (születésnap, névnap) azt éreztetik, hogy fontosak vagyunk egymásnak, ha együtt örülünk, ünnepelünk. A közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlásával erkölcsi és akarati tulajdonságaikat fejlesztjük.

Óvodánkban a nemzetiségi gyermekek száma egyre nő. Nevelésüket integrált csoportban oldjuk meg. Ez azért fontos, mert körükben nincs elegendő modell, amely számottevő pozitív értéket képviselne. Túlnyomó többségükben a hátrányos helyzet adja a különbözőség alapjait: gondozatlan külső, magatartásban jelentkező szélsőségek, gyengébb kommunikációs képességek, részképesség zavarok. Ezekre a gyermekekre jellemző a szélsőséges érzelmi megnyilvánulás, a felnőttek, a társak elutasítása, az antiszociális magatartás. A szélsőséges magatartást próbáljuk az optimális értékrend felé közelíteni.

Lényeges számunkra, hogy modell értékű legyen az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, és bánásmódja, amely a gyermek felé irányul. Nagy hangsúlyt fektetünk a hátrányos helyzetű gyermekek szociális fejlődésére, felzárkóztatására (logopédus, türelem, tolerancia).

Óvodai nevelésünk támaszkodik a családi nevelésre, együttműködésre. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Törekszünk – szükség és igény esetén – a családhoz igazított segítségnyújtás elvének alkalmazására (nevelési, életviteli, életvezetési tanácsok).

Személyes példamutatással erősítjük a természeti és társadalmi környezettel való kapcsolatot. Megismertetjük óvodásainkkal a közelebbi és távolabbi környezetet. Erősítjük a szülőföldhöz való pozitív viszonyulást, kötődést az által, hogy megismerik a természet és az ember által létrehozott környezet szépségét, a keresztény kultúra értékeit.

Ez segít megalapozni a nemzeti identitástudatot.

EZ ÁLTAL MINDEN KISGYERMEKNEK LEHETŐSÉGE VAN:

- Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról, és kimunkálni saját hiteles és célravezető kommunikációs formáikat.
- Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom-növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselők.
- Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

CÉLUNK:

- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.

- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés.
- sajátos nevelési igényű, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- Esélyteremtés a migráns gyermekek számára.
- A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.

AZ ÉRZELMI , ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI

FELADATOK

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- Személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő, „anyapótló” magatartása.
- Spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe.
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérés.
- Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Gyakorlat közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi-tudat” alakítása.
- Páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása.

- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás.
- A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása.
- A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása.
- A migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- A családdal való együttműködésre törekvés.
- Szülői értekezlet tartása.
- Anamnézis felvétele.
- Lehetőséget biztosítunk az „anyás” beszoktatásra.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- Érzelmei, indulatai korának megfelelően tud uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- Alakulóban van a feladattudata.
- Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Igényes a saját tevékenységével szemben.
- Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Szívesen kommunikál.
- Érkezéskor, távozáskor köszön.
- Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.

- Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- Türelemre, kitartásra képes.
- A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

3. ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen **a gyermek szabad játéka által** valósul meg.

A program lényeges része a **beszéd**, az **anyanyelv** és a **kommunikáció** fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakcióiból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése. A kommunikáció és metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést. **Az egyéni fejlődés biztosításához** szükséges, hogy az **óvodapedagógus személyes példájával** (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével **ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt**, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítunk olyan változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről. Minden nap lehetőséget adunk mozgásos játékokra, melyekben fejlődik vizuális memóriájuk, térről való ismeretük, térészlelésük, harmonikus mozgásuk. A különböző játéktevékenységekben bővülnek ismereteik. A szabályjátékokban különösképpen fejlődnek értelmi képességeik.

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van a kommunikáció és az anyanyelv alakulásával. Éppen ezért nagyon fontos minden dolgozó modell értékű beszédstílusa, kommunikációja.

A mesélés, verselés, elsősorban a beszéd, az emlékezet, s a képzelet, a kreativitás fejlődését segítik. A környezet tevékeny megismerésével alakul észlelésük, figyelmük, gondolkodásuk.

Az óvónők módszertani szabadsága a napirend és a hetirend összeállítása. Ebben meg kell mutatkoznia a rugalmasságnak, alkalmazkodnia kell az évszakok változásaihoz és igazodnia kell a csoportba járó gyermekek életritmusához.

A kommunikációs képességek, illetve a nyelvi kifejezőkészség fejlesztésének egyik kiemelkedő színtere a bábozás és dramatizálás, amelyeket a gyermekcsoportok fejlettségi szintjének megfelelő módon alkalmazunk.

A mese-vers tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készségek fejlesztése. Hiszen a külvilág és az emberi belső világ alapvető érzelmi-erkölcsi viszonylatainak, illetve megfelelő viselkedésmódoinak elsajátítására csak azok a gyermekek képesek, akik megfelelően tudnak kommunikálni.

Beszédművelés – beszédfejlesztés – kommunikáció – illem

Korcsoport	3-4 év	4-5 év	5-6-7 év
Tevékenységblokkok szerinti tevékenységek			
<u>I. Helyes ejtés</u>			
1. Légző gyakorlatok	X	X	X
2. Nyelvi- és ajakgyakorlatok	X	X	X
3. Hangutánzó gyakorlatok		X	X
4. Hallás, beszédhallás fejlesztése		X	X
<u>II. Beszédművelés, kommunikáció</u>			
1. Köszönés felnőtteknek és gyerekeknek	X	X	X
2. Bemutatkozás felnőtteknek, gyerekeknek		X	X
3. Megszólítás felnőttek és gyerekek körében	X	X	X
4. Vélemény nyilvánítása			X
5. Beszélgető kör		X	X
6. Kitalált történetek, mesefűzés			X
7. Mesebefejezés, meghallgatott meserészlete alapján			X
8. Kép alapján leírás emberekről, állatokról, növényekről			X
9. Személyre vonatkozó adatok közlése			X
<u>II. Illem tanítása</u>			
1. Az óvodai viselkedésre vonatkozó	X	X	X

illemszabályok			
2. Az étkezésre, mint helyzetre, valamint az evésre, mint tevékenységre vonatkozó illemszabályok	X	X	X
3. A kulturált megjelenés illemszabályai	X	X	X
4. A gyalogos közlekedésre vonatkozó illemszabályok	X	X	X

A mese, a vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Továbbá a mindennapos mesélés az óvodás gyermek mentális higiéniájának egyik elengedhetetlen alappillére.

A gyermekek érzékelésének, észlelésének egyik jellemzője az érzelmi dominancia. Az élmények elmélyítését fokozhatjuk egy-egy odaillő vers, mese elmondásával. Ezáltal hozzájárulunk a gyermek környezeti neveléséhez, természetszerető, környezetbarát felnőtté válásához.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A beszélő környezet, a helyes mintaadás és szabályközvetítés az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen a családi szocializációtól függ, amely a gyermek számára vagy előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt.

Az irodalmi művek kiválasztásának fontos alapelvei:

- Feleljen meg a gyermek és a csoport értelmi, érzelmi fejlettségi szintjének.
- Feleljen meg az óvónő egyéniségének.

A tevékenységhez alkalmazható irodalmi anyagok:

Kisebbeknek:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Népi, dajkai hagyományok
- Simogatók, tapsoltatók, hűcögtetők, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Rövid versek állatokról, természetről.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánzása.

- Állatokról szóló egyszerű népmesék, műmesék.

Nagyobbaknak:

- Többszakos mondókák, változatos kiszámolók.
- Ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek.
- Mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók.
- Találós kérdések, mulattató mondókák, tréfálkozók, felelgetők, csúfolók, mondások.
- Bonyodalmas, tréfás állat és tündérmesék a népmesék (műmesék) köréből.
- Folytatásos elbeszélések, történetek.
- A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág.
- Több-versszakos versek természetéről, állatról, családról, gyermekről (érzelmi töltésű vagy humoros rímelő.)

CÉLUNK:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Kognitív képességeik fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valóság-hű észlelés
 - figyelem-összpontosításra való képesség
 - valósághoz közelítő képzeleti működés
 - reprodukív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - az alakuló fogalmi gondolkodás.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása.
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikkal, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával.

AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉSBŐL ÉS NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható.
- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevételezése, jelenségek megismertetése.(levélhullás, időjárás csapadékok, halmazállapotok)
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembevétele.
- Figyelem-összpontosításra motiválás.
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- A gyermekek szókincsének bővítése.
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, ill. nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.
- Változatos irodalmi élmények közvetítése a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének megfelelően (mondóka, vers, verses mese, bábjáték, dramatizálás).
- A valós élet és a fantáziavilág helyzeteiből fakadó történések, események megjelenítése.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- Képes vizuális, auditív differenciálásra.

- Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- A keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására a problémamegoldásra törekvés, és a kreativitás jellemző.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincse korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja.
- Bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

V. TEVÉKENYSÉGÜNK KERETEI

MESÉLŐ TERMÉSZET – BESZÉLŐ KÖRNYEZET

Programunk a helyi sajátosságokra épít. Fontosak a mindennapok eseményei, realitásai. Így a gyermek megismeri szülőföldjét, az itt élő embereket, a helyi szokásokat, hagyományokat. A környezettel való ismerkedés a gyermek születésétől kezdődik, amely egyre táguló ismeretszerzési folyamat; végül egy környezettudatos magatartás kialakulásához vezet.

Környezeti nevelésünkben a gyermek és a természet kapcsolatát helyezük tevékenységeink központjába. A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a

gyermekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, a pozitív érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Biztosítjuk a gyűjtőmunkát, lehetőséget adunk a keresgélésre, megfigyeltetjük az érdekes jelenségeket, képződményeket, kísérletezünk, tevékenykedünk.

A nevelési terület tartalma a gyermek környezetéből származó élményekre, tapasztalatokra, ismeretekre terjed ki. Hosszabb-rövidebb sétákat, kirándulásokat teszünk. A környezetben találkozunk a hangok, illatok, színek, formák, mennyiségek, a ritmus világával, az élővilág mozgásával, állandó változásaival.

A megfigyelések, tapasztalatszerzések után lehetőséget adunk a csoportszobai nyugodt beszélgetésekre. A gyermekeket ért ingerek komplex módon épülnek be a nevelési gyakorlatunkba.

A környezeti élmények megfogalmazásával fejlődik nyelvi kifejezőképességük. A környezet megismerésére nevelés és az irodalmi művek összehangolása az érzelmi intelligencia alakításának fontos eszköze. Fontos alapelv számunkra, hogy a gyermekek mindenben egyéniségüknek, fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt.

Környezeti nevelésünk bizalomra, a szülők, az óvodai dolgozók, a mások iránti tiszteletre épülve válhat eredményessé.

CÉLUNK

- Képesek legyenek tájékozódni lakókörnyezetükben.
- Rendelkezzenek ismeretekkel önmagukra és a világra vonatkozóan.
- Alakuljon ki bennük a környezetbarát magatartás.
- Ismerjék meg a jeles napokat, a hozzájuk fűződő, és egyéb néphagyományokat, a helyi szokásokat.
- Ismerjék meg az alapvető közlekedési szabályokat.

MESÉLŐ TERMÉSZET, BESZÉLŐ KÖRNYEZET MEGISMERTETÉSÉBŐL FAKADÓ ÓVÓNŐI

FELADATOK

- Olyan biztonságos, elfogadó légkör, ahol a gyermek jól érzi magát, szívesen jön óvodába.
- A természeti és a társadalmi környezet megismertetése.
- Változatos tevékenységek biztosításával az időjárás, természeti változások megfigyeltetése.

- Séták, kirándulások szervezése, ahol a gyermekek megismerhetik lakóhelyük növény- és állatvilágát.
- A környezet védésére, óvására irányuló magatartás alakítása.
- Az egészség védelme, megőrzése.
- Emberek munkája, emberi alkotások tiszteletben tartása.
- Jeles napok, hagyományok megismertetése, hagyományőrzés
- Aktuális események megbeszélése.
- Önképzés és szervezett továbbképzések útján gazdagítja ismereteit. A tanultakat tudatosan beépíti saját pedagógiai gyakorlatába.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Tervezőmunkájában/tevékenységi terveiben korszerű eljárásokat, módszereket alkalmazhat, pl. projektpedagógia.
- Szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan tevékenykedik

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Eligazodik lakókörnyezetében.
- Korának megfelelő ismeretei vannak a természeti és társadalmi környezetére vonatkozóan.
- Ismeri néhány állat, bogár és növény nevét.
- Megnevezi az időjárás elemeket, évszakokat, hónapokat, napokat.
- Vigyáz környezetének rendjére, nem szemetel.
- Szereti a zöldségeket, gyümölcsöket, kerüli a cukros üdítőket, a legtöbbször vizet iszik.
- Szeret mozogni.
- Nem rombolja el társai munkáit, alkotásait, a felnőttek, emberek produktumait.
- Ismeri a jeles napokat, és a hozzájuk fűződő hagyományokat is.
- Szívesen beszél, kérdez az őt érdeklő, érintő eseményekről.

VI. TEVÉKENYSÉGFORMÁK

1. JÁTÉK

A 3-6-7 éves gyermek számára a játék alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A játék a gyermek elsődleges, meghatározó tevékenysége, amely a lehető legnagyobb mértékben hat szinte valamennyi pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensre. A gyermek felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthöz való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata. Fejlesztő hatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelő készségre is.

CÉLUNK

A szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel, a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével. (Pedagógus és nem pedagógus kollégákkal, szülőkkel.)

AZ EGYES JÁTÉKFAJTÁK KIEMELT SZEMÉLYISÉGFORMÁLÓ HATÁSA:

- **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.
- **Szimbolikus-szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarati tulajdonságai, kognitív képességei.
- **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész- és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.

- ***Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége.*

Programunk a **játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének**. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvónő által kezdeményezett játék. Eltérés az óvónő szerepében található:

1. Szabad játék

Amikor az óvónő biztosítja a gyermek számára az önállóságot, a szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában,
- játékeszközök megválasztásában,
- társak megválasztásában,
- gyermeki játékelgondolás megvalósulásában,
- játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvónő hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

2. Kezdeményezett játék

Amikor az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a **külső készítésnek** akkor van helye, ha a **gyermek érdekében** történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartsuk tiszteletben választását – jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel!
- Alkotó pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást számára.
- A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A JÁTÉKTEVÉKENYSÉG CÉLJA – ÓVÓNŐI SZEMMEL

- A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, erkölcsi, akaratí tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

A JÁTÉK TÁMOGATÁSÁBÓL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

Feltételek biztosítása.

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó **légbör** megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó **környezet** kialakítása.
- A **játékok** a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése.
- Figyelem a játékok optimális mennyiségére és cseréjére.
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás **eszközeinek** sokszínű, szabadon választhatóságára lehetőséget adó elhelyezése.
- A lehető leghosszabb idő biztosítása a szabad játéokra.
- *Kincses láda*: érdekes tárgyakkal az éppen aktuális játékhoz (takarók, szép textilek, ruhadarabok, tarisznyák, kendők, sálak, kalapok, stb.)
- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- Játékeszközök biztosítása: közösen készített eszközök, sokféleképpen felhasználható anyagok, tárgyak (segítik a kreativitás, önkifejezés, alkotókedv közös kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömet).
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (például henger bújáshoz, füles labda).
- A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyokról való gondoskodás.
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.
- Az óvoda adottságainak figyelembe vételével a belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakozása érdekében (közös terek, egyéni játékra alkalmas terek, intimebb terek).

A JÁTÉK TÁMOGATÁSA:

- Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó támogató attitűd, multikulturális-interkulturális szemlélettel.
- Az óvodapedagógus potenciális partner, aki csak szükség esetén avatkozik be (agresszív játék) a játéktevékenység zavarása nélkül.
- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése → differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátás során.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerektől is elvárja.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- A gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképesség erősítése, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.
- Szoros együttműködés a gyermekhez érzelmileg is közel álló dajkával.
- Az évszak által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

A SZÜLŐI SZEMLÉLETFORMÁLÁS FELADATAI

- Beilleszkedési időszakban modellt nyújtás, a játék fontosságát tudatosító hiteles érvek közvetítése.

- Tartalmas óvodai élet biztosításával (amelyben a gyermek jól érzi magát, szívesen jön óvodába, fejlődik) a szülő is jobban megérti a játék szerepét a személyiségfejlődés folyamatában.
- A játék prioritásának hangsúlyozása (családlátogatás, szülői találkozás, nyílt napok, egyéni beszélgetések, szervezett előadás formájában).
- Ötletadás a játékvásárláshoz.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A SZABAD JÁTÉK TEVÉKENYSÉGBEN

A gyermek játéka, különösen a szerepjáték az önkifejezés, a kommunikáció legfőbb eszköze. A játék közben kialakuló társas kapcsolatok természetes közeget kínálnak a szóbeli megnyilvánulásra, párbeszéd kialakulására, a beszélgetésbe való bekapcsolódásra.

ÓVÓNŐI FELADATOK

- Támogató, biztosságot adó jelenléttel, kellemes atmoszféra teremtésével beszédkedv és közlési vágy motiválása.
- Lehetőség biztosítása az önálló játék- és szerepvállalásra.
- Játszópartnereként nyelvi kifejezés minták adása.
- Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt.
- Készséges válaszok a gyermek kérdéseire, metakommunikációs jelzések küldése.
- A gátlásos és szorongó gyermekek oldása (pl. ölbeli játékokkal).
- A gyermeki kommunikáció fejlettsége és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban.
- A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kettős figyelem; a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédhelyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.
- A gyermeki kérdésekre való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Az óvodapedagógus és a dajka kommunikációja, magatartása minta legyen a gyermek számára.
- A migráns gyermekek támogatása a játékban, a magyar, mint idegen nyelv elsajátítása (szavak, szavak jelentése, tómondatok). Beszédbátorságuk növelése, verbális és nem verbális képességeiknek fejlesztése.

SIKERKRITÉRIUMOK

- Örömmel, öntelelten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

2. MOZGÁS

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A MOZGÁSFEJLESZTÉS CÉLJA:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A MOZGÁSFEJLESZTÉS TERÜLETEI:

- szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- testnevelés foglalkozáson,
- mindennapos szervezett és szabad mozgásban.

MOZGÁSFEJLESZTÉS A SZABAD JÁTÉKBAN

CÉLJA:

- Hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá.
- Hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.
- Bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

ÉLETKORI JELLEGZETESSÉGEK

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ezek az eszközök lehetnek különböző szivacselemek, textilalagút, tornaszőnyegek, de akár a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra.

Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó-bújó játékokat. Gondoljunk csak a kicsik által kedvelt, asztal alatt bujkáló állatokat utánzó játéokra.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a *szem-kéz, szem-láb koordináció* és az *egyensúlyérzék fejlesztése*. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók különböző hinták, a Body Roll, a füles labda, a lépegető, az elefánttalp, a billenő forgó korong.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Az *udvari játék, mozgás* serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Egyensúlyozó járásra készítheti a gyermekeket a láncos lépegető, a „farönk kígyó”, ringatózásra, pörgésre az ülő és fekvő hinták, mérleghinták, „mókuskerék”. A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a felfüggesztett karikákon és létrán történő mozgás. A több funkciós mászó vár, ahol mászhatnak, függeszkedhetnek. Labdajátékokat választhatnak, például kosárra dobás, focizás.

MOZGÁSFEJLESZTÉS A TESTNEVELÉSI FOGLALKOZÁSOKON

ÉS A MINDENNAPOS SZERVEZETT, SZABAD MOZGÁSON

CÉLJA:

- A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- Koordinált mozgás alakítása.
- Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze.

A testnevelési anyag megtervezésénél gondolnunk kell a helyi adottságokra (Árpád u. óvoda tornaterem hiánya). Éppen ezért igyekszünk a helyi lehetőségeket kihasználni (túrázás, gyaloglás erdőben, erdei futópálya igénybe vétele, mozgás, egyenetlen terepviszonyok között).

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol mint eszköz, hol mint cél. A testnevelési foglalkozások során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat-erősítés).

A tevékenységek megtervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagához. Tudjuk, hogy a gyermekeknek sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt **a természetes mozgásokat tartalmazza.** Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Például különböző játékok, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek

önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A testnevelési foglalkozáson, a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a **tér mozgásos megismerése**. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. Például futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt (az óvodapedagógus a helyzetét mindig változtatja) szökdelés padok körül, fák között hullámvonalban. Elhelyezkedés különböző szerekben, formákban.

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előterébe kerül:

- Az egyensúlyérzék fejlesztése, például különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, például babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás.
- Az **5-6-7** éveseknél azonban az észlelés fejlesztése lesz a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezhetünk sok gyakorlatot. Ezek közül egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Például labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Körforma kialakítása szalaglengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett, csukott szemmel is. Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele. Testnevelési foglalkozáson ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

A foglalkozáson lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

MINDENNAPOS SZERVEZETT ÉS SZABAD MOZGÁS

Úgy állítjuk össze a néhány perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára. A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok

adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A nap bármely részében és bárhol szervezhető.

Ha olyan helyen sétálunk, ahol a különböző mozgásformák gyakorlására lehetőség van, azt is kihasználjuk (pl. erdei tisztás, erdei utak, fára mászás erdőben, szánkózás dombos terepen).

CÉLJA:

- A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt benne.
- Igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás.
- Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

A MOZGÁSFEJLESZTÉS BŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekkel közösen, majd fokozott betartatása.
- Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- A gyermekek fejlettségének, mozgásigényének, terhelhetőségének megismerése.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása, az önfegyelem, alkalmazkodás kooperációs képesség fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- A testnevelés-foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- A testnevelés-foglalkozások anyagába testalkati deformitások megőrzésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a teremben.
- Az atlétikai gyakorlatok (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra történő szervezése.

- A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- Szükség esetén a dajka segítségének igénybe vétele. (Baleset elkerülése!)
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- A testnevelés-foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre.
- A testnevelés-foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt.
- A testnevelés-foglalkozások eszközöként, az anyagtól függően, kézi szerek használata.
- A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 5-10 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A MOZGÁS TEVÉKENYSÉGÉBEN

- A konkrét mozgásos tapasztalatok, valamint a mozgásformák megnevezésével szókincsbővítés, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése.

Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Igényli a mindennapos mozgást.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Ismeri a csapatjáték szabályait.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

3.VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel. A mese- és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

Tapasztalataink szerint a családokban túlbujánczott a személytelen televízió, videó, DVD, számítógép játékot és mesélést helyettesítő szerepe. A médiumok által közvetített műsorok válogatás nélkül kerülnek a gyermekek elé, ezzel fokozva feszültségüket, félelmüket, agresszivitásukat, és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők személtének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, melyből magunk is szívesen válogatunk.

Tevékenységeink során a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökítjük, közvetítjük az emberi értékeket. Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre. A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

CÉLUNK:

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- Interkulturális nevelés.
- A szülők nevelési szemléletének formálása.

Javasolt tartalom:

3-4 évesek	mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes-mesés könyvekkel
4-5 évesek	mondóka, hangutánzó mese, párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek
5-6-7évesek	kiszámlók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék

A napi tevékenység során az óvónő többször is mondhat – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. A főleg 3-4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés). Teremtsen alkalmat arra, hogy gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket. Adjon lehetőséget az általuk kitalált versek, mesék elmondására, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására, amely az önkifejezés egyik módja.

Például: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.

A VERSELÉSSEL, MESÉLÉSSEL KAPCSOLATOS ÓVÓNÓI FELADATOK

- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása.
- Mobilizálható mesekuckó kialakítása.

- Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.
- A gyermeki önkifejezés segítése, támogatása, változatos módszerek alkalmazásával.

Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
- Szívesen dramatizál, bábozik.
- Kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol.
- A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Könyvtárlátogatások szervezése.
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.
- A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A VERS-MESE TEVÉKENYSÉG TERÜLETÉN

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása, a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élményegyüttesből fakadó beszédfejlesztő módszerekváltozatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).

A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Képes kitartóan figyelni.
- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.

- Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset.
- Szereti a mondókákat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

4. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a népi játékok megismerésére is.

Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközzel szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

CÉLUNK:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

A ZENEI NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

3-4 évesek	- A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyerekekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánozó mozgással kísért
-------------------	--

	megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. - 6-8 mondóka, ölbéli játékok, 8-10 énekes játék, 1-2 műdal
4-5 évesek	- A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. - 4-5 új mondóka, 8-10 énekes játék, 2-3 műdal.
5-6-7 évesek	- Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő pársjátékok. - 4-7 mondóka, 10-12 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal.

- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyag választása.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: farsang, kiszézés, lakodalmás.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Zenei kreativitás fejlesztése, önkifejezés segítése
(mozgás rögtönzött zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése).
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál a gyermekek etnikai, nemzeti hovatartozásának figyelembe vétele.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Friss levegő biztosítása.
- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.

ÓVÓNŐI FELADATOK KORCSOPORTONKÉNT, A HALLÁS- ÉS RITMUSÉRZÉKFEJLESZTÉSE

TERÉN:

- összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

3-4 évesek	- Halk-hangos különbségének felismertetése. - Ritmushangszerek felismertetése és megkülönböztetése. - Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. - Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása. - Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása.
-------------------	---

<p>4-5 évesek</p>	<p>-Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában.</p> <p>- Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti.</p> <p>- Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése.</p> <p>- Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket.</p> <p>- Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.</p> <p>- Táncos jellegű mozdulatok alakítása.</p> <p>Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása.</p>
<p>5-6-7 évesek</p>	<p>- Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.</p> <p>- Gyors-lassú és halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása.</p> <p>- Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról.</p> <p>- Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.</p> <p>- Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.</p> <p>- Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával.</p> <p>- Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.</p> <p>- Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.</p> <p>- Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.</p> <p>- Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.</p> <p>- Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játéokra.</p>

AZ ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK HATÁSA A GYERMEK NYELVI-KOMMUNIKÁCIÓS

FEJLŐDÉSÉRE

- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése.
- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd (dramatizálás gyakorlása).
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.

- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel, akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Szívesen hallgat zenét.
- Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).

5. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A gyermekek ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, mégis csak egyik, meglehetősen szűk dimenziója, hiszen a vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

CÉLUNK:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

A VIZUÁLIS NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- A belső képek gazdagítása a mese, a vers, ének, énekes játék eszközeivel.
- A gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.

- Élmények biztosítása: az alkotó, alakító önkifejezés fejlődésének támogatása.
- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- A higiéniai szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapttechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, népművészeti elemeket, nemzeti szimbólumokat. (Pl. kiállítás látogatás; Nyírábrányra jellemző épületeket: Tájház, Kastély; köztéri szobrokat: Ábrányi Kornél szobor, Kopjafa; valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit).
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- A gyermeki alkotásokat – lehetőség szerint – közösségi rendezvényeken bemutatja, a tehetségeket támogatja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.

- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA TEVÉKENYSÉGBEN:

- A vizuális tevékenységhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókinccs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Térlátása korának megfelelő.

- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.

6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„A fenntartható fejlődés nemzetközileg elfogadott meghatározás szerint olyan fejlődést jelent, amelynek során az emberiség a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit a saját szükségleteinek kielégítésének lehetőségétől. Ennek révén az emberiség fenntartja az élet általános minőségét, biztosítja a természetes erőforrások folyamatos elérhetőségét és elkerüli a tartós környezeti károkat.”

A külső világon, környezetben értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, az emberi kapcsolatok, a falusi környezet).

Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Környezettudatos magatartást, természetbarát életformát, a fenntartható fejlődés elveinek megismerését az óvodai élet szervezésével tudjuk biztosítani.

A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá az őt körülvevő felnőttek – különösen az érzelmileg közel álló dajka – pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeikhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

Tekintettel arra, hogy kisközségben élünk, programunk első sorban a helyi sajátosságokra, a szűkebb természeti, emberi, tárgyi környezet megismerésére épít.

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei:

- évszakok, nappalok,
- család, óvoda, lakóhely, közlekedés,
- események, ünnepek,
- növény- és állatvilág,
- emberek munkája, foglalkozása,
- jeles napok, hagyományok,
- napjaink aktualitásai,
- a helyi adottságok: Tájház, Eördögh-kastély, Kiserdő, halastó, Erdei tanösvény, Kilátó
- a környezetvédelem.

CÉLUNK:

- A szűkebb természeti és tárgyi környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERTETÉSÉBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK:

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait, családi hagyományokat, szokásokat.
- Módszereit, eszközeit a gyermek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Meglátatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.

- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét, a fenntartható fejlődés alapelveit.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki – akvárium, terrárium, és ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket (pl. levélseprés, faöntözés).
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észrevéteti a legapróbb növényt, rovar, meghallgatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérges, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Kiállítás látogatást szervez (helyben).
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- Tudja saját és szülei nevét.
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismer a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.

- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.

A KÜLSŐ VILÁG MENNYISÉGI ÉS FORMAI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK TEVÉKENY MEGISMERÉSE.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

CÉLUNK:

- a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A KÜLSŐ VILÁG MENNYISÉGI ÉS FORMAI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK TEVÉKENY MEGISMERTETÉSÉBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.

- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele, differenciált fejlesztés.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

MATEMATIKAI KÉPESSÉGEK KIALAKÍTÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

1. A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10 számkörben mozogjon.

2. Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.

3. Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.

- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉBEN

- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információ szerezés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása.
- A fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása.
- A beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelelnek.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb....
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább három elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.

7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nem csak a

gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, átalakítja tevékenysége során. A munka saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

CÉLUNK:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Munkafajták

- Önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés).
- Közösségért végzett munka (naposi munka, a környezet rendjének megőrzése, játékok elrakása, javítása).
- Alkalomszerű munkák (pl. megbízatások, gyűjtőmunkák, kiegészítő eszköz készítése, csoportszoba takarítása).
- A környezettudatos viselkedés, a fenntartható fejlődés megalapozását segítő munkák (pl. szelektív hulladékgyűjtés, virágültetés, komposztálás, növény- és állatvédelem)

A MUNKA JELLEGÉBŐL ADÓDÓ ÓVÓNÓI FELADATOK

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének a fejlődéshez szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás, ösztönzés, csíráztatás, hajtás.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.

- A szelektív hulladékgyűjtés rendszerének megszervezése.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja (nem büntetésként!)
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK SORÁN:

- A tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák gyakorlása (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készttetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései).
- Munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Közösségi munkák:

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- Felelősi munkákat szívesen vállalnak (például mosdó, élősarok), és önállóan teljesítik.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

Alkalomszerű munkák:

- Pontosán megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.

- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

A környezettudatos viselkedés , a fenntartható fejlődés megalapozását segítő munkák:

- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben, illetve az arra kijelölt helyen.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- A Föld napján virágokat, növényeket ültetnek.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.
- Gondoskodnak a halak etetéséről, figyelemmel kísérik az akvárium tisztaságát.
- Takarékosan bánnak a vízzel.

8. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható.

A játékba integrált, és a megtervezett, szervezett cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek kulcskompetenciák fejlesztését.

CÉLUNK:

- Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.

Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.

- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése. A gyermek cselekvésének döntő többsége tanulásnak tekinthető.

A tanulási tevékenységekben nagy hangsúlyt helyezünk a fejlesztő játékokra is, illetve általuk a részfunkcióbeli lemaradások és zavarok korrigálására, megszüntetésére.

Ezek a játékok széles körben segítik a személyiség alakulását. Segítségükkel fejleszthető a gyermek nagy- és finommozgása, alakítható beszédkedve, kommunikációja, magatartása, oldhatók gátlásai, vidámabbá, felszabadultabbá tehetjük mindennapjait. A fejlesztő játékok alkalmazásánál kezdetben elengedhetetlen az óvodapedagógus kezdeményező szerepe, de néhány alkalom után a gyermekek már belső indítatásból játszanak a felnőttel és társukkal egyaránt.

A játékokat akár egy egész csoport is játszhatja egyszerre, egy időben, de fejlesztő hatásuk eredményesebb kisebb létszám esetén. Ilyenkor nagyobb a lehetőség az egyéni bánásmódra, differenciálásra, a gyermek fejlődési ütemének figyelembe vételére.

Egy-egy kiemelt fejlesztési terület határozza meg a játékok csoportosítását:

- mozgásfejlesztés,
- testséma-fejlesztés,
- percepciófejlesztés,
- verbális fejlesztés,
- drámajátékok.

Természetesen nem lehet egyik részt sem elkülöníteni a többitől, ezek a játékok egyszerre több fejlesztési lehetőséget is magukban hordoznak. A folyamatosan megjelenő játékgyűjtemény könyveket használjuk munkánk során és az óvodánkban készült anyanyelvi játékok gyűjteményét.

A TANULÁSI TEVÉKENYSÉGBŐL ADÓDÓ ÓVÓNÓI FELADATOK

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapi feladatokra.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek szervezése, felkínálása.

- A fejlesztőjáték kiválasztásának szempontjai: a fejlesztendő terület, a gyermek fejlettségi foka, a lemaradásának mértéke.
- Képességek fejlesztése (pl. a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás, az interaktív közös együttlétben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása).
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembe vétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A helyes viselkedés, feladatmegoldás értékelésére árnyaltan alkalmazza a verbális és metakommunikatív visszajelzéseit, pl. mosoly, simogatás, ölelés, szóbeli elismerés.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése. A tehetségigéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
 - intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása),
 - speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális),
 - viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység).
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - a tehetség és megjelenési formájának felismerése,
 - a gyermek segítése a továbbfejlődésben,
 - speciális szükségleteinek kielégítése,
 - intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése,
 - a szülő segítése gyermeke nevelésében.
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.
- Az adott tevékenység, foglalkozás során ,változatos módon, és természetes eszközként, céljainak megfelelően és adaptívan használja, a digitális technikai eszközöket.PL. a CD lejátszót, fényképezőgépet, számítógépet zenei élmény nyújtására, emlékképek felidézésére, szemléltetésre, közösségi érzelmek erősítésére, ismeretbővítésre. Alkalmazásukat a gyermekek életkorához, és a pedagógiai feladathoz igazítja.

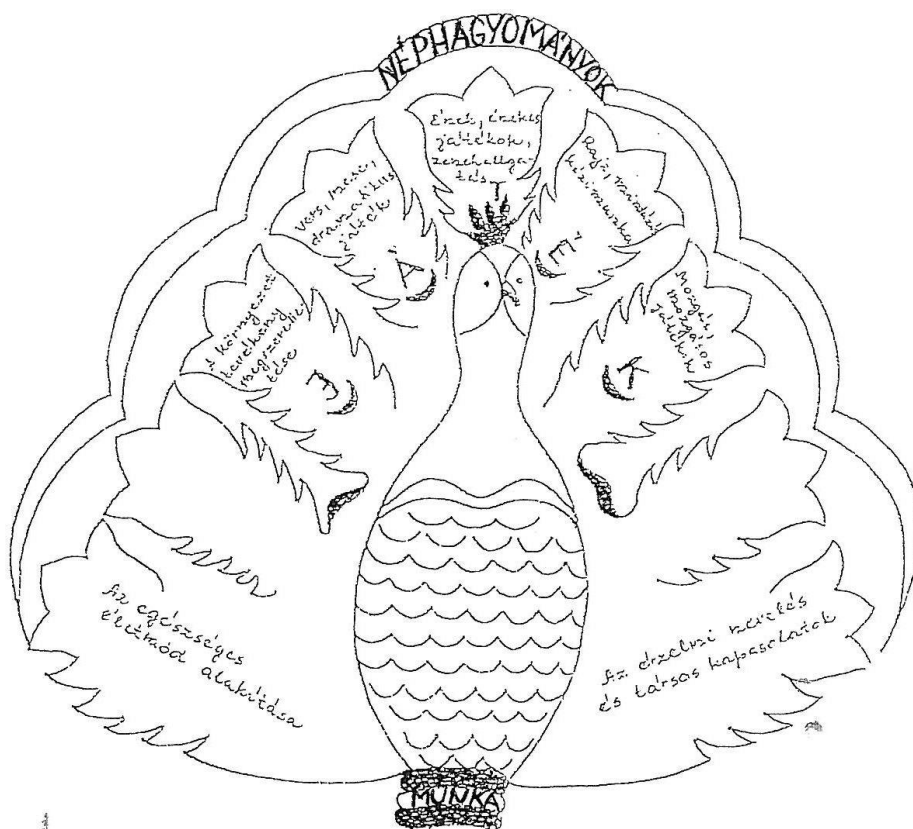
A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges **képességeik** koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

VII. AZ ÁRPÁD ÚTI ÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATA

„A múlt tisztelete az a vallás,
Mely az új nemzedék köteléke.
Ne veszítsünk el semmit a múltból,
Mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövődőt.”

(Anatol France)

A telephelyen működő intézményünk cél, és feladatrendszere, tevékenységformái megegyeznek a központi óvodaéval. Eltérés a „néphagyomány-ápolás” pedagógiai program megvalósításából fakad.

Telephelyen működő intézményünk, pedagógiai programjának specialitása

A tevékenység kerete:
Az évszakok és hozzájuk kapcsolódó
néphagyományok ápolása,
népszokások

Művészeti tevékenységformák:
Mesélés, verselés, dramatikus játék
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
jellegű tevékenységek

1. TEVÉKENYSÉGEK KERETE

1.1. NÉPHAGYOMÁNY-ÁPOLÁS, NÉPSZOKÁSOK

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepekörök és a jeles napok jelentik az óvodai élet vezérfonalát. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, a hozzá kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek, és hogy mindennek meg van a maga ideje. A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, belső tartást ad, s ez által teljesebbé válik gyermekeink személyisége. Feladatunknak tartjuk népszokásaink, hagyományaink, kulturális értékeink összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

- Vers, mese, dramatikus játék: népmesék, énekes játékok, gyermekjátékok, találós kérdések, szólások, közmondások, népi hiedelmek, csúfolódók, legény-lány hívogatók.
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás: mondókák, énekes gyermekjátékok, játékfüzérek, népdalok, hangszeres népzene.
- Rajz, mintázás, kézimunka: tárgykészítő népi játékok, szövés, hímzés, gyöngyfüzés, agyagozás, mézeskalácssütés, csuhé, szalmababák, kákafonás, gyertyaöntés, nemezelés.
- A környezet tevékeny megszerettetése: találós kérdések, jeles napok, népszokások, hiedelmek, időjáráshoz kötődő jóslások, népviselet megismerése.
- Mozgás, mozgásos játékok: ügyességi és népi játékok, a néptánc alaplépéseinek elsajátítása, egyszerű térformák kialakítása, improvizálása.

ÓVODÁNK JELES NAPJAI

Őszi vásár:	Szeptember utolsó hete
Szüret:	Október 15-től.
Advent:	November 30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig.
Farsang:	Vízkeresztől Hamvazószerdáig.
Karácsony:	December 24-25-26.
Húsvét:	az első tavaszi napéjgyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap.

Tavasziünnep: május. 1.

Óvodánk jeles napjai még:

- Május első vasárnapja, melyen az édesanyákat köszöntjük, valamint:
- Gyermeknap.
- Ballagás

1.2 A NÉPHAGYOMÁNY-ÁPOLÁS JELLEGZETES TARTALMAI

A természet változásait követő ünnepkörök mindig meghatározott mondanivalóval jelennek meg. Minden ilyen alkalmat hosszabb előkészület előz meg, amikor a gyerekek kíváncsiságára építve változatos tevékenységeket biztosítunk. Ez a tevékeny készülődés, tervezgetés teszi az ünnepeket, jeles napokat izgalmassá, örömtelivé és felszabadulttá, amit tevékenyen együtt élünk át. A tartalmi megvalósítást kisebb és nagyobb korosztály szerint csoportosítjuk, illetve egyéni képességek alapján differenciálunk.

Őszi tevékenységek:

Mihály naphoz kapcsolódó hagyományrendszer ápolása (állatok behajtása, vásári forgatag megjelenítése)

Szüret (Október 15-től):

A gyerekek megfigyelik az őszi betakarítási munkákat. Szüreten vesznek részt, bekapcsolódnak a szőlő szemezésébe, mustkészítésbe. Megtapasztalják a természet változásait, az őszi kincseiből gyűjtögetnek (levelek, termékek stb.). Segítséggel egyszerűbb népi játékszereket készítenek (diópengető, kóróhegedű). Megismerkednek egyszerűbb népi hangszerekkel (köcsögduda, kereplő, stb.), népzene hallgatnak. A néptánc lépéseivel ismerkednek, illetve gyakorolják azt. Évszakhoz kötődően verseket, dalokat, mondókákat, találós kérdéseket, szólásokat ismernek meg.

Advent – Borbála nap, Miklós nap, Luca nap, Karácsony

A kisebbek megismerkednek advent jelképével, a koszorúval. Megfigyelik a vízbe tett ágakat és a Luca napján ültetett búzát. Almát fényesítenek és segítenek a mézeskalács sütésénél. Készítenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékokat. Tudnak néhány mondókát, verset és dalt, a Mikulást és Karácsonyt várva. A nagyobbak segítséggel készítenek adventi naptárt és koszorút. Mézeskalácsot sütnek, amit maguk díszítenek ki. Készítenek fenyődíszeket, asztali díszeket és ajándékot. Tudnak a Mikulásról és a Karácsonyról verseket, mondókákat, dalokat.

Luca napján búzát ültetnek. Luca napi köszöntő mondókát, dalokat csokorba fűzve, egyszerű ritmus hangszerekkel kísérve (dob, kézi csörgő, csörgős bot, csengő) mutatnak be a szomszéd csoportnak. A jeles napokhoz köthető népi hiedelmeket megismerik (Luca széke, stb.) Karácsony előtt a Betlehemezés hagyományát elevenítik fel.

Farsang (Vízkeresztől- Hamvazószerdáig)

Télbúcsúztató népszokás. Zárt ünnep – a szülők a szervezésben segítenek (sütemény-innivaló-jelmez-kellékek-díszítés biztosítása). Közösen díszítjük a csoportszobákat. Álarcot, szemüveget, sapkát díszítenek különböző technikával. Téltemető-tavaszdüvözlő játékfüzéreket, farsangi dalokat, bálba hívogatókat tanulnak. Örömmel versengenek, táncolnak. Különbséget tesznek a modern és a népzene között. A farsanghoz kapcsolódó szokás és hiedelemrendszert megismerik. Segítenek a máglyarakás elkészítésében, a Kiszebáb megformálásában. A nap végén körbetáncolják, kicsúfolják, majd tűzre vetik a bábót, elűzik a telet.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Locsolkodás, tojásjátékok, határjárás. A kisebbek locsolóverset tanulnak, az óvónő segítségével tojást festenek. A nagyobbak a tojás díszítésének művészetével ismerkednek, kukóból készített tárgyak felhasználásával díszítik csoportszobájukat. A határban tavaszi ágakat gyűjtenek. A fiúk mondókákat, verseket tanulnak a locsolkodáshoz, majd meglocsolják a lányokat, illetve az óvónőket. A lányok tojásokat hímeznek, s azzal ajándékozzák meg a legényeket. A kisebbek részére ajándékokat rejtenek el az udvar különböző pontjain. Megtanulják a locsolkodás illemszabályait, illetve megismerkednek az ünnepet megelőző, illetve az ünnephez kötődő hiedelem- és szokásrendszerrel, a hozzájuk köthető jelentéstartalommal (böjt, keresztre feszítés, jellegzetes ételek).

Tavasziünnep (május 1.)

A természet virágba borulását, a tavasz érkezését ünnepeljük. Csoportjaink tavaszüdvözlő népi játékfűzéssel készülnek, melyet a községi ünnepség keretében adnak elő. Alkalomhoz illően öltöztetjük a csoportot. Lányaink táncos szoknyát, mellényt, míg a fiúk kalapot, mellényt öltenek magukra.

Anyák napja (május első vasárnapja)

Ezen, hagyományá vált ünnepekre már hónapokkal előre készülünk. Az év folyamán tanult mondókákból dalos műsort készítünk, melyek tartalma a népi játékokat helyezi előtérbe. A kicsik csoportosan köszöntik verssel a szüleiket, míg a középső- illetve nagycsoportos korú gyerekek egyéni versmondással is megörvendeztetik a hallgatóságot. Heteken keresztül közösen készítjük az ajándékokat (virágkosár, fonott szív, ragasztott virág). Ünnepre készülve sokat beszélgetünk az egymás iránt érzett szeretetről, egymás iránti felelősségről. Ezen alkalom is egy lehetőség önmagunk megmérettetésére, önálló szerepvállalásra, bemutatkozásra, bátor kiállásra.

Ballagás

Ezen alkalommal búcsúznak el ballagó, iskolába készülő gyerekeink. A gyerekek csoportosan készülnek fel, adnak tartalmas képet az év folyamán tanult ismereteikből. Mesedramatizálással teszik tartalmassá, emlékezetessé a búcsút. Népmesék-állatmesék feldolgozására kerül sor bábelőadás formájában. A témaválasztásnál, előadásmódnál, a szöveg szerkesztésénél a népiességre, ízes beszéd megszólaltatására törekszünk.

Gyermeknap

Évenként változó programokkal lepjük meg gyermekeinket:

- kirándulást szervezünk (állatkert megtekintése),
- vendégművész meghívása óvodánkba (bábelőadás, bűvész, arcfestés, ugráló vár),
- közös fagyfaltozás, jégkrémezés.

VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel. A mese- és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELELŐSSÉGE:

- Felhasznált irodalmi anyag életkornak megfelelő igényes összeállítása.

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal kívánjuk biztosítani az esztétikai élményszerzést. A versanyagot népi mondókákból, ritmikus, zenei hatású, játékos versekből állítjuk össze. Meseanyagunk összeállításánál az állatmesék, népmesék, népünk eredetmondái kerülnek előtérbe. Helyet adunk a magyar klasszikusok és a kortárs irodalmi alkotások megismerésére, átélésére. Migráns gyerekek jelenléte esetén biztosítani kívánjuk, hogy a család hazájának kulturális értékeiből is merítsünk.

- Az életkornak megfelelő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbéli játékokhoz tapadnak. Az ölbéli játék, fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. Sokszor ismétljük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Arra törekszünk, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásnak. Rövid improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábokat. A nagycsoportos korú gyerekekkel egyre több alkalommal bábozunk, dramatizálunk a kisebbeknek, amely az óvodai ünnepek, rendezvények színfoltját is jelenti egyben. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. A közösen kitalált meséket a „mi mesénknek”

nevezzük el. A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A mesélés minden nap megjelenik az óvodában akár napjában többször is, változatos módon, változatos formában. Gyakran felidézzük a már ismert meséket, ezáltal a gyerekekben hamar rögzül annak szövege, tartalma, melyet már a bábok nyelvén is meg lehet szólaltatni. Lehetőséget biztosítunk mesék önálló alkotására, mesebefejezések kitalálására, saját történetek közvetítésére, ezeknek dramatikus, vizuális módon történő megformálására. A meséket kiegészítjük a Magyarok eredetmondáival, melyeknek átadása az egész évet átöleli.

▪ A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése:

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatizálás. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet, finomodik beszédhallásuk. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyerekek a mesékből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, a dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket, gyarapszik beszédgazdagságuk. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra, improvizatív képességek fejlődésére.

CÉLUNK:

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a **biztonságos önkifejezés megalapozása.**
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az **irodalmi érdeklődés felkeltése.**
- **A magyar kultúra értékeinek átörökítése.**
- **Interkulturális nevelés.**
- **A szülők nevelési szemléletének formálása.**

Javasolt tartalom:

3-4 évesek	Mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek, ismerkedés a képes-mesés könyvekkel
4-5 évesek	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek
5-6-7 évesek	Kiszámoló, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, mondavilág

A napi tevékenység során az óvónő többször is mondhat – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. A főleg (2,5)3-4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolati iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés). Teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövése, befejezése is.

A MESÉLÉSEL, VERSELÉSEL KAPCSOLATOS ÓVÓNŐI FELADATOK

- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges légkör megteremtése.
- Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.
- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
- Szívesen dramatizál, bábozik.
- Kiegészítő és bábeszközöket a gyerekekkel közösen szívesen barkácsol.
- A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése.
- Könyvek elérhetőségének biztosítása.
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Könyvtárlátogatások szervezése.
- Színházlátogatások szervezése a családokkal együtt.
- A mesélés, verselés szerepének megismertetése szülői körben.
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen vesz részt.
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.

- Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget könyvet, azt megbecsüli, vigyáz rá.
- Szívesen mond verset, szereti a mondókákat, népi csúfolódókat.
- Képes meséket, történeteket alkotni, azokat elmondani.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Megérinti a mese tartalmába szőtt erkölcsi mondanivaló.
- Képes ítéletet alkotni, különbséget tenni jó és rossz között.
- Nő a szülői mesélés, verselés iránt tanúsított érdeklődése.

ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermeknéptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELELŐSSÉGE:

- A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása:
A 3-4 éves gyerekekkel megismertetünk 6-7 mondókát, ölbéli játékot és 8-10 énekes játékot. Bemutatjuk a halk, hangos beszéd, mondóka, ének közötti különbséget, megfigyelhetjük a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést. Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt. Játékaink elsősorban kétszemélyes jellegűek (óvónő-gyermek), illetve egyszerű, utánozó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok.

A 4-5 éves gyermekekkel megismertetünk **2-5** új mondókát, **10-12** énekes játékot, **3-4** gyermekdalt, műdalt. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogatnak (pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok, stb.). Lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre, és kisebb csoportokban a halk – hangos és magas – mély hangok közötti különbség gyakorlására. Megismertetünk a gyermekkel néhány népi ritmushangszert, aminek használatával ismételhetik az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és mondókák, dalok ritmusát. Lehetőséget biztosítunk, hogy mindennapos zenei élményhez jussunk.

Az 5-6-7 éves gyerekekkel megismertetünk **3-4** új mondókát, **10-12** új énekes játékot, **4-5** alkalomhoz illő műdalt. Ebben a korban már bonyolultabb népi játékokat választunk (pl. a párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játék). Megismertetünk olyan egyszerű néptánc lépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak. Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre, ahol gyakorolhatják a tiszta éneklést a gyerekek. A hallásfejlesztést elősegítő fogalompárokat összekapcsoljuk tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

Az ügyesebb gyerekeknek lehetőséget adunk az egyszerű népi hangszereken való játékokra. Játékok fűzésével az ünnepeket tartalmilag megtöltjük, esztétikai élményhez juttatjuk a gyerekeket. Arra ösztönözzük őket, hogy mozdulataikat az ének, a zene lüktetéséhez igazítsák, alkalmazkodjanak egymáshoz, és a térformák gyors változtatásával figyelmük és térérzékük fejlődjön. Sikerélményhez juttatva megszeressék a népi játékokat, örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal:

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló, hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmas a szókincs bővítésére.

CÉLUNK:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadásra való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, néptánc szokások és a népi hangszerek megismertetése által.

A ZENEI NEVELÉSBŐL ADÓDÓ FELADATOK

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése.
- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- A migráns gyermekek jelenléte esetén azok hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyag választása.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti multság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösdlő, lakodalmás.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A kör- és egyéb mozgásos játékhöz megfelelő hely biztosítása.
- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvez a tevékenységet.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel, akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Szívesen hallgat zenét.
- Képes érzékelteni az egyenletes lüktetést.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).

RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszközei a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, ábrázolás különböző fajtái, továbbá a tárgyi környezettel való ismerkedés maga a tevékenység, a tevékenység folyamán szerzett tapasztalatok, de elsősorban az alkotásból fakadó örömszerzés a folyamat lényege. Az alkotás révén a gyermeknek módja van a környezet esztétikai alakítására, esztétikai élmény befogadására, saját individumának önkifejezésére.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELELŐSSÉGE:

- **A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:**

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és mennyiségű eszközök változatos tárházát biztosítjuk. Fontosnak tartjuk, hogy megfelelő hely legyen az alkotó-alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, ne zavarják őket. Elegendő időt biztosítunk az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek azt megtalálják, elérik. Megtanítjuk őket a különböző eszközök biztonságos használatára. Óvodánkban az alkotó tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. A mindennapi szabad játék egyik lehetőségeként biztosítjuk a festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, szövéshez, hajtogatáshoz, ragasztáshoz, gyöngyfüzéshez, csuhéj és szalmabábkészítéshez, valamint kákafonáshoz, virágkötéshez, stb. a feltételeket. Biztosítjuk az egyéni segítségnyújtás lehetőségét. Ösztönözzük gyermekeinket, hogy megalkossák a rendelkezésre álló anyagok felhasználásával képi-plasztikai elképzeléseiket.

- **A 3-6-7 éves korban tervezhető, alkotó, alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének fejlesztése:**

Az óvodánkba kerülő 3-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és értékelő-képesség kialakulását. Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. Segítjük a gyermek képalakító képességét a szórt elrendezésről továbbfejlődni. Felfedeztetjük a különböző tárgyak formáit, megismerkedünk az anyagok alakíthatóságával.

A 4-5 évesek alkotó-alakító tevékenységét bővítjük. Segítjük őket, hogy az emberábrázolást, a környezetről, a tárgyakról, cselekményekről szerzett ismereteiket, saját élményanyagukat önálló elképzelésük alapján jelenítsék meg. A szándékos

képalakító tevékenységüket erősítjük az élményeikhez kapcsolódó megfelelő témákkal és technikai lehetőségekkel.

Az 5-6-7 éves gyermekek a megismert eszközöket, technikákat bátran használják. Témáinkban megjelenítik saját élményeiket, a mesékről, dalokról, ünnepekről, különböző eseményekről. Segítjük őket a játékok, bábok és különböző kellékek készítésében. Az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékkal kedveskednek szüleiknek, az óvoda kisebbjeinek. Ellátogatunk kiállításra, ahol műalkotásokkal ismerkedünk. A község Művelődési Házában kiállítunk, aminek anyagát közösen válogatjuk a gyerekek munkáiból. Az óvoda folyosóján óvodagaléria formájában biztosítjuk az elkészült alkotások mások által napi szinten történő megtekintésének lehetőségét.

CÉLUNK:

- Szívesen rajzoljanak, mintázzanak, varrjanak, gyöngyözzenek, stb. Válják igényükké az önkifejezésnek ez a formája.
- Váljanak alkalmassá a „szép” befogadására.

A VIZUÁLIS NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapszabályait, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli.

- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén háromoldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Változatos ember- és mozgásábrázolás alakul ki.
- Kialakul a helyes eszközhasználat.
- A gyermek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Több napon át képesek dolgozni egy alkotáson, kézimunkán.
- Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Kialakul a balról jobbra történő vonalvezetés képessége.
- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.
- Beszélgetni tudnak az alkotásokról, megfogalmazzák értékítéletüket.

VIII. AZ ÓVODAI NEVELÉS SZERVEZETI KERETEI

8.1. KAPCSOLATRENDSZERÜNK

1. ÓVODA-CSALÁD

Arra törekszünk, hogy a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, neveljük gyermekeinket.

Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelés elsősorban a család joga és kötelezettsége. Az óvoda folytatni és kiegészíteni kívánja a családban megkezdett nevelési folyamatot. Törekszünk arra, hogy gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével valósítsuk meg. A szülőt nevelő partnernek tekintjük. Partnerkapcsolatunk alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Élni kívánunk a segítségnyújtás családhoz illesztett lehetőségével. Ezt biztosítjuk:

- Az óvodapedagógusok speciális képzettségének kihasználásával.
- Logopédus, fejlesztő gyógypedagógus, intézményi jelenlétének biztosításával.
- Gyermekjóléti intézmények, egészségügyi intézmények, szociális ágazat tevékenységének bevonásával.
- A szülők nevelés folyamatába történő bevonásával, pl.: projektek megvalósítása közösen, a család „hozott értékeinek” a bemutatása nyílt ünnepek, rendezvények megvalósítása.
- Biztosítjuk a gyermeki fejlődés folyamatos nyomon követését. Az egyéni fejlődés állapotáról folyamatosan konzultálunk a szülővel.
- A szülő számára segítséget nyújtunk gyermeke viselkedésének értelmezéséhez. A megsegítés szándékával tanácsot, módszert közvetítünk a család felé.

Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott: a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget biztosítunk, hogy előzetes megbeszélés alapján, a tanév bármely szakában betekintést nyerjenek az óvodai élet mindennapjaiba.

A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

BEIRATKOZÁS: első személyes kapcsolat.

Előzménye: - a beíratási hirdetmény közzé tétele

- az óvodaköteles gyermekek feltérképezése.

Formái: - a szülő keresi meg az óvodát a beiratkozás szándékával,
- az óvoda keresi meg a szülőt, amennyiben a családban van óvoda-
használatra kötelezett gyermek, viszont a beiratkozás nem történt meg.

Cél: - Korai fejlesztés és szociális tanulás már 3 éves kortól

BEOFOGADÁS

A befogadás célja: a gyermek beilleszkedésének segítése. Különbséget kell tennünk a családból, a bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Befogadásra azért van szükség, mert a gyermek minden esetben számára ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. A befogadás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével.

A befogadás formái:

- nevelési év megkezdése előtti ismerkedés:

- ✓ beiratkozás
- ✓ ovi-csalogató
- ✓ családlátogatás

- anyás befogadás,

- fokozatos befogadás.

A befogadás lehetőségéről a szülőket a beiratkozáskor tájékoztatni kell, továbbá motiválni arra, hogy gyermekük érdekében éljenek a befogadás lehetőségével.

OVI-CSALOGATÓ

Az Ovi-csalogató célja, hogy a beiratkozott – és felvételt nyert – gyermekek ízelítőt kapjanak az óvodai élet mindennapjaiból.

Az óvodapedagógusok kézműves- és mozgásos tevékenységekkel, mondókákkal, énekes játékokkal készülnek erre a napra.

Családlátogatás

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. A gyermek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt végzik ezt. Az első családlátogatást még kiscsoportban meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Szülői értekezlet

A szülői értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról a szülőt egyéni megkeresés útján (meghívó) legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell. A szülői értekezleten jelenléti ív írása, és emlékeztető jegyzőkönyv készítése kötelező.

Egyéni beszélgetés – fogadóóra

A fogadóórák célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről. Egyéni problémák felvázolása, megoldáskeresés. Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont-egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken (a gyermek munkáival, saját feljegyzéseivel). Javasolt minden évben legalább egyszer élni a kapcsolattartás ezen módjával .

KÖZÖS PROGRAMOK, ÜNNEPEK

A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, munka jellegű tevékenységeket, s az ezekre való felkészülést.

KÖZÖS PROGRAMOK, ÜNNEPEK A SZÜLŐKKEL

- Autómentes világnap
- Zenei Világnap
- Szüreti mulatság - Táncház
- Márton nap
- Farsang
- Anyák Napja
- TE SZEDD!
- Gyermeknap
- Ballagás

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, mind külsőségeiben, mind belső tartalmukban. Ennek magvalósítása érdekében a nevelőtestület tagjai aktív, alkotó módon együttműködnek.

- Szakmai kapcsolatait, az együttműködés kiszélesítése érdekében használhatja az online felületeket is.
- A pedagógus a kapcsolattartás, és az együttműködés érdekében használhatja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

NYÍLT NAP

A nyílt nap célja a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is. Átélik a szabad játék készségekre, képességekre gyakorolt hatását, a gyermek kompetenciájának fejlődését.

Kapcsolatépítésre törekszünk – testvértelepülésünkön, Érmihályfalván működő - külhoni magyar óvodával.

Az óvoda egyéb külső kapcsolatait, annak célját és az együttműködés formáit a Szervezeti és Működési Szabályzatunk tartalmazza.

8.2. AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSE

Óvodánkban a nevelés a helyi PEDAGÓGIAI PROGRAM alapján történik, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

CSOPORTSZERVEZÉS

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az **óvodavezető dönt**, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok – beleértve a számított létszámra vonatkozó előírást is – figyelembe vételével.

Tekintettel arra a tényre, hogy homogén csoportok esetében az életkor adott csoportba sorolási szempont, ezért emellett figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére.

Heterogén, részben heterogén csoport esetén törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolására, pl. 3-4-5 évesek, illetve 5-6-7 évesek. Ebben a csoportban lehetőség nyílik a testvérek együttnevelésére is. Fontosnak tartjuk, hogy a

gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

A helyi adottságok alapján szervezhető homogén és heterogén, részben heterogén életkorú csoport is. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal) jelöljük.

A heterogén életkorú csoportnál előnyös – éppen az életkori sajátosságok miatt – a közoktatási törvényben előírt minimális létszámot közelítő csoportlétszám kialakítása, hiszen az óvodapedagógustól nagyobb figyelemmegosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel. Szintén ez az elv érvényesítendő a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése esetében is.

NAPIREND, HETI REND

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak. A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A napirend, heti rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembe vételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bejövetel időpontjának meghatározása fokozatosan, elsődlegesen a korcsoport életkori sajátosságait figyelembe véve kerül kialakításra.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával -, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek. Az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktiváláshoz nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

A szeptember 1-jétől május 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, ebéd rendszeres időpontjai), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvónő.

Javasolt napirendek korcsoport szerint:

3-4 évesek csoportja:

Idő	Tevékenység
7.00-10.00	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Tervezett testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos mozgás, szervezett és szabad mozgás.
10.00-11.15	Udvari játék, levegőzés
11.15-12.00	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12.00-12.15	Előkészület a pihenéshez, mese, ének, meghitt beszélgetések
12.15-14.15	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14.15-16.30	Párhuzamos tevékenységek: öltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

4-5 évesek csoportja:

Idő	Tevékenység
7.00-10.15.	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Tervezett testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos mozgás, szervezett és szabad mozgás.
10.15-11.30	Udvari játék, levegőzés.
11.30-12.15	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd.
12.15-12.30	Előkészület a pihenéshez, mese, ének, meghitt beszélgetések.
12.30-14.30	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
14.30-16.30	Párhuzamos tevékenységek: öltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

5-6-7 évesek csoportja:

Idő	Tevékenység
7.00-10.30	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

	Tervezett testnevelés heti két alkalommal, mindennapos testnevelés.
10.30-11.45	Öltözködés, udvari játék, levegőzés.
11.45--12.30	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd.
12.30-12.50	Előkészület a pihenéshez, mese, ének, meghitt beszélgetések.
12.50-14.40	Pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés.
14.40-16.30	Párhuzamos tevékenységek: öltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Heterogén csoport esetén az adott korcsoportokhoz közelebb álló napirend javasolt.

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (Június 1-jétől Augusztus 31-éig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél adjon lehetőséget a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciának fejlesztésére.

Javasolt nyári napirend:

Idő	Tevékenység
7.00-11.45	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, reggeli, fürdés, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység.
11.45-12.15	Előkészület az ebédhez
12.15-12.45	Ebéd
12.45-14.30	Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükséglethez igazodó ébredés
14.30-16.30	Párhuzamos tevékenység: mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, óvónő által kezdeményezett tevékenység

TEVÉKENYSÉGI FORMÁK SZERVEZÉSI JELLEMZŐI

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat - vallási, nemzeti, etnikai -, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk. A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a

különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermekek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában. Ennek indokai:

- A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.
- A testnevelési játékok sor- és csapatversenyei, a különböző fogó- és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.

A kötött foglalkozás is lehetőséget ad a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére. A gyermek, ha igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, **anamnézis** felvételével.

A gyermek fejlődését **fejlődési naplóban** rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig.

5 éves kortól **DIFER** mérést végzünk, 2, illetve 3 alkalommal (iskolába lépés, szakvélemény függvényében).

A mérési eredményeket, a fejlődési naplót és a szakvéleményeket a gyermek személyes dossziéjában tároljuk.

A szülőket évente 3 alkalommal tájékoztatjuk a gyermek fejlődéséről, fejlettségéről a közösen elfogadott formában.

A HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTŐ

ALAPSZOLGÁLTATÁSAINK

- A gyermekek logopédiai ellátása.
- Gyógypedagógiai ellátás az SNI gyermekeknek.

IX. SAJÁTOS FELADATAINK

1. GYERMEKVÉDELEM

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezi az óvodai környezetet – személyi és tárgyi feltételrendszert -, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Migráns gyermekeink nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét.

CÉLUNK:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- A gyermek családban történő nevelésének elősegítése;
- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.
- Komplex problémakezelés – segítségnyújtás a családnak
- Együtműködés szakemberekkel
- Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

▪ **Halmazottan hátrányos helyzetű**

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a) - c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll

A törvény értelmében a „veszélyeztetettség” egy olyan – a gyermek, vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését akadályozza, vagy gátolja.

A védelembe vételt a 149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet és a Gyvt. 1997. évi XXXI. törvény szabályozza. A védelembe vétel esetén a gyermeket még nem emelik ki a családból. Ez esetben a kirendelt családgondozó egyéni gondozási-nevelési tervet készít, amely magatartási szabályokat állapít meg a szülő és a gyermek számára is. A cél: a helytelen életvezetés megszüntetése.

AZ ÓVODA VEZETŐJE KÖTELES:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.

- Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- Szükség esetén támogatja az óvodapedagógust a családlátogatás lebonyolításában, és a szülőkkel való konfliktushelyzet feloldásában.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Minden óvodapedagógus ismerje a gyermekvédelmi törvény vonatkozó rendelkezéseit.
- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.
- Kapcsolattartás a családdal.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelés, fejlesztése, egyéni bánásmód elvének érvényesítése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérés, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Az intézménybe járó hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint a védelembe vett gyermekek nyilvántartása.
- Az adatok összegzése, továbbítása a gyermekjóléti szolgálat munkatársának.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása érdekében állandó kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal, védőnői hálózattal, Gyámüggyel, Pedagógiai Szakszolgálattal és a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Részvétel esetmegbeszéléseken, gyermekvédelmi konferenciákon.
- Együttműködés hátrányos és sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő, nemzeti kisebbséghez tartozó, gyermekét egyedül nevelő, valamint a nagycsaládos szülőkkel és a családok segítése a hatályos törvények alapján.
- Éves beszámoló készítése, gyermekvédelmi munkájáról.

2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek Fejlesztő, Integrációs Programja

Az integrációs programunkkal célunk:

- 1. Az óvoda esélyteremtésének és hátránycsökkentő képességének erősítése
- 2. A kiemelt figyelmet és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelésének megkönnyítése
- 3. Az iskolakészültség elérése, és a speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére felkészítő óvodai foglalkozások biztosítása, a szakértői véleményben foglaltak alapján.

Feladatunk:

- Aktuális (testi, szociális, kommunikációs, értelmi) képességfejlettségre épülő Egyéni fejlesztési tervek készítése
- Egyéni szükségleteknek megfelelő speciális fejlesztés
- Egyénre szabott képességfejlesztéssel az egyéni ütemű fejlődés elősegítése
- Felzárkóztatás, tehetséggondozás

Az Integrációs Pedagógiai Rendszer területei

- **Szervezési feladatok**
 1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodázásának támogatása
 2. Integrációt elősegítő csoportalakítás
 3. Igazolatlan hiányzások csökkentése
 4. A szülők munkába járását segítő nyitva tartás biztosítása
- **A pedagógiai munka kiemelt területei**
 1. A nevelőtestület együttműködése
 2. A gyermek fejlődésének nyomon követése
 3. Kommunikációs nevelés
 4. Érzelmi nevelés, szocializáció
 5. Egészséges életmódra nevelés
 6. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

7. Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása
8. Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal
9. Horizontális tanulás

▪ **A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok**

1. Egészségügyi vizsgálatok
2. Védőnői, orvosi tanácsadás
3. Családbarát programok
4. Együttműködés a szociális ellátórendszerrel

▪ **Együttműködések kialakítása civil szervezetekkel**

▪ **Az óvoda –iskola átmenet támogatása**

1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka
2. Óvoda-iskola együttműködésének erősítése

▪ **A szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés**

1. Befogadás, visszafogadás megkönnyítése
2. Tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
3. Szülői Szervezet működtetése
4. Folyamatos kapcsolattartás
5. Közös rendezvények

▪ **Intézményi önértékelés, eredményesség**

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében **az óvoda köteles együttműködni:**

- az óvoda orvosával, védőnőjével,
- a területi gyámügyi hivatalával,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- település jegyzőjével.

SIKERKRITÉRIUMOK:

- A hátrányos helyzetben élő gyermekek korai fejlesztésben részesülnek
- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- A rászorulókhöz időben eljut a segítség.

- A szülők bátran fordulnak az óvodapedagógusokhoz és az óvodavezetéshez gondjaikkal.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

3. Kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése

Az óvoda alapító okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkoztatásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális fejlesztő eszközök, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

az a **különleges bánásmódot igénylő gyermek**, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség

CÉLUNK:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.
- A tehetséggyanús gyermek átlag feletti képességének, illetve egész személyiségének fejlesztése.

ALAPELVÜNK:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- Az óvodapedagógusoknak olyan befogadó csoportléggkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértő és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A FEJLESZTÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI:

- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése.
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

AZ INTEGRÁLT NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Az óvodapedagógus tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja viselkedése ugyanolyan modellértékű, mint az övé.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.

- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkéntiértékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó-készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és –megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.
- A tehetségigéretnek képességeiknek megfelelő, optimális terheléssel jussanak magasabb szintre úgy, hogy az egész személyiségük fejlődjön. (önértékelés, szociális képességek)

SIKERKRITÉRIUMOK:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják jelenlétüket, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a fejlesztő foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

4. MIGRÁNS GYERMEKEK INTERKULTURÁLIS NEVELÉSE

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

ALAPELVEINK:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.

- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A MIGRÁNS GYERMEKEK INTERKULTURÁLIS NEVELÉSÉBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK:

- Felkészülés a gyermek fogadására:

Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Ezen információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismerteti.

- Az érkező gyermek empátiás fogadása:

A migráns gyermek kezdeti viselkedését meghatározza az aktuális érzelmi beállítódása és előzetes szocializációs tapasztalatai:

- a migráns kisgyermek, amikor bekerül a számára teljesen idegen környezetbe, egyedül lővőnek, kirekesztettnek érzi magát,
- nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyerekek beszédét, és őt sem értik a többiek,
- fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól,
- vallási okból előfordulhat sajátos étkezési szokás, ettől úgy érzi, ő más, mint a többi kisgyerek,
- általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva hátrányosabbnak érezheti magát.

- Ezért az óvónő legfontosabb feladata:

A kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása szükséges a többségi gyermekek számára. A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét – játék, mese, vers, ének, zene, tánc – figyelembe véve valósítható meg. A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

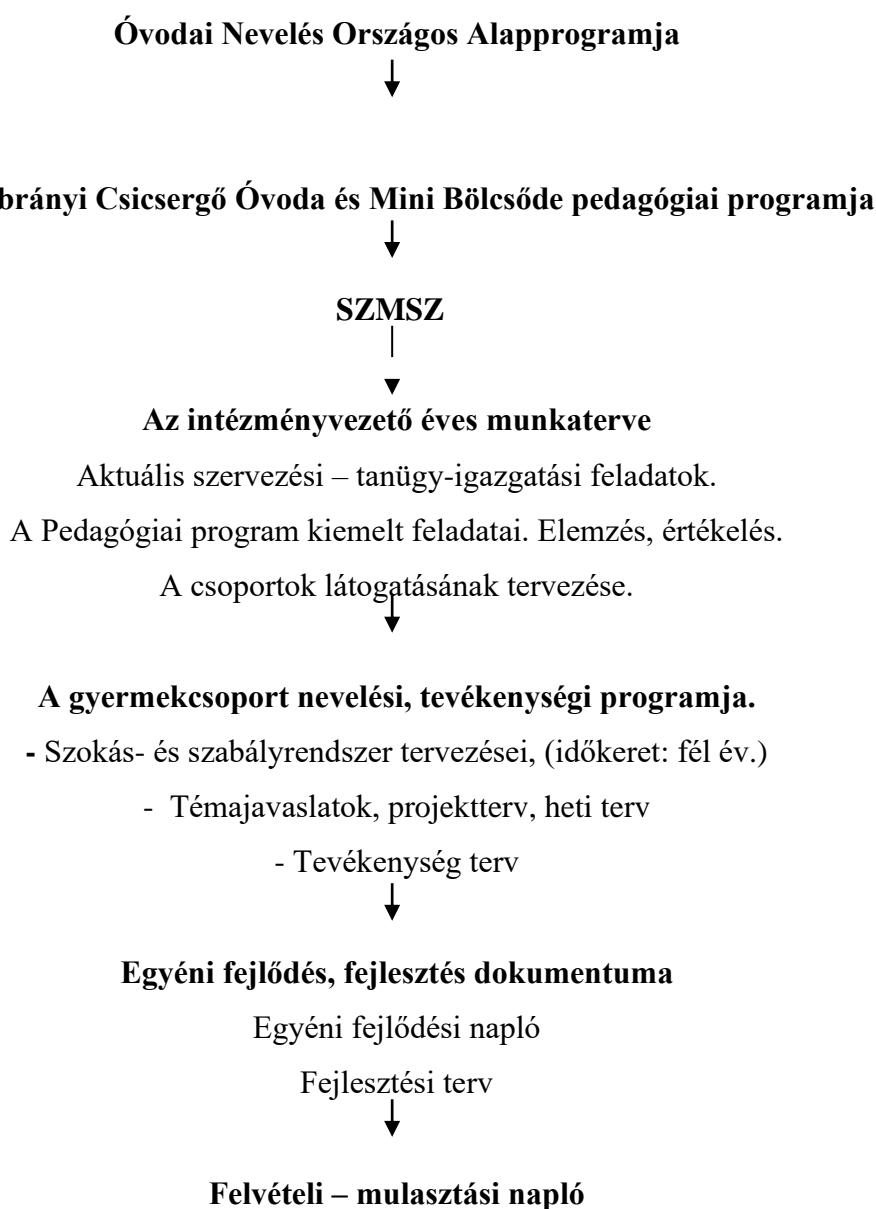
SIKERKRITÉRIUMOK:

- Szívesen jár óvodába.
- A gyermekcsoport egyenrangú társának érzi magát.

- Szívesen játszik társival, és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

X. INTÉZMÉNYÜNK BELSŐ ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

1. DOKUMENTUMAINK HIERARCHIÁJA

2. ÓVÓNŐI TERVEZÉS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS

- Cél:**
- A gyermeki fejlődés nyomon követésének folyamatos biztosítása.
 - A fejlesztő tevékenységek meghatározása.
 - A célértékek, sikerkritériumok elérése.
- Feladat:**
- Anamnézis felvétele.
 - Befogadás tapasztalatainak lejegyzése.
 - Fejlesztési-nevelési terv a csoportok, egyén számára.
 - A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően építse fel. Nevelési didaktikai céloknak megfelelően tervezzen komplex módon, más tudástartalmak kapcsolódási lehetőségének figyelembevételével.
 - Reflektáljon pedagógiai terveire a megvalósítás tükrében, ezek alapján fogalmazza meg a következő időszak pedagógiai tennivalóit.
 - A foglalkozásokat, tevékenységeket követő szakmai megbeszélésen egyértelműen és szakszerűen kifejti álláspontját.
 - Fejlesztés.
 - A gyermek fejlődésének folyamatos megfigyelése, nyomon követése, dokumentálása.
 - Tájékoztatás: - szülő, óvodavezető részére, minden év
 - I.: december 15-ig
 - II.: március 15-ig
 - III.: június 15-ig
 - gyermekvédelmi felelős részére - szükség szerint.
 - A fejlődés akadályoztatása esetén szakértői vizsgálatok kezdeményezése.
 - A szakvéleményben foglaltak alapján a fejlődés egyéni útjának tervezésében a fejlődés segítése.
 - A gyermekek fejlettségének DIFER teszttel történő mérése 5. életév betöltését követően.
 - Iskolakészültségi vizsgálat – indokolt esetben,
 - indokolt képességterületen (nagy csoport január)

- Tájékoztatás: - szülő tájékoztatása,
- szakemberhez történő irányítás, megsegítés.
- Dokumentálás.
- A következő időszak fejlesztési tervei az elért eredményekre épüljenek.

Az egyéni érés folyamatának nyomon követésére egyéni Fejlődési naplóban (7. számú melléklet) dokumentáljuk a fejlettségi állapot szintjét. A fejlesztendő területeket, a fejlesztés módját az Egyéni fejlesztési tervben rögzítjük (6. számú melléklet)

A tervezési dokumentumok választásának módja:

Gyakornok esetén: 3. számú melléklet

Több hetet meghaladó témák esetén: Tematikus terv 5. számú melléklet

Egy hetes projekt esetén: 4. számú melléklet

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi óvodai pedagógiai program érvényességi ideje: 2013. szeptember 1-jétől visszavonásig.

A helyi óvoda pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet

Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése.
- A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

Aktuális:

Megfelelés az érvényben lévő jogszabályoknak.

A Pedagógiai Program nyilvánossága:

- Minden csoportban megtalálható.
- Egy példány az óvodavezető irodájában.

- Egy példány a bejáratnál lévő szülői faliújságon.
- Az óvoda honlapján.

MELLÉKLETEK

1. sz. MELLÉKLET - Tevékenységterv
2. sz. MELLÉKLET - Tevékenységterv
3. sz. MELLÉKLET – Tevékenységterv
4. sz. MELLÉKLET – Projekt-terv
5. sz. MELLÉKLET – Tematikus tervek
6. sz. MELLÉKLET – Egyéni fejlesztési tervek
7. sz. MELLÉKLET – Fejlődési Napló

1. számú melléklet

Készítette:	
Témakör neve	
Tevékenység forma:	Verselés, mesélés
Ideje:	
Életkor:	
A tevékenység célja:	
Feladatok:	<i>Didaktikai:</i> <i>Nevelési:</i>
Előzménye:	
A tevékenység tartalma:	
Kapcsolódó műveltségtartalom:	
Képességfejlesztés:	
Módszerek:	
Eszközök:	
Szervezeti keretek:	
Irányítás módja:	
Munkaformák:	
TEVÉKENYSÉG LEÍRÁSA	

2. számú melléklet

Készítette:	
Témakör neve	
Tevékenység forma:	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
Ideje:	
Életkor:	
A tevékenység célja:	
Feladatok:	<i>Didaktikai:</i> <i>Nevelési:</i> .
Előzménye:	
A tevékenység tartalma:	
A tevékenység technikája:	
Képességfejlesztés:	
Módszerek:	
Eszközök:	
Szervezeti keretek:	
Irányítás módja:	
Munkaformák:	
TEVÉKENYSÉG LEÍRÁSA	

3. számú melléklet

Készítette:	
Témakör neve	
Tevékenység forma:	
Ideje:	
Életkor:	
A tevékenység célja:	
Előzménye:	
Képességfejlesztés:	
A tevékenység tartalma, témája:	
Kapcsolódó műveltségtartalom	
Eszközök:	
Feladatok:	<i>Didaktikai feladat:</i> <i>Nevelési feladat:</i>
Szervezeti keretek:	
Irányítás módja:	
Munkaformák:	
Módszerek:	
TEVÉKENYSÉG LEÍRÁSA	.

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a tevékenység menete.	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések.

4. számú melléklet

Verselés, mesélés	Külső világ tevékeny megismerése	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
A projekt/téma célja:	A projekt/téma neve:	A projekt/téma feladata:
Ének, zene, gyermektánc	A projekt/téma módszerei, eszközei, egyéb tevékenységek:	Mozgás

5.számú melléklet

A pedagógus neve:			Az intézmény neve: Nyírábrányi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde 4264 Nyírábrány Iskola u.8.		Korcsoport:	
Időtartam, időszak (tól-ig):			Téma/projekt:			
Cél- és feladatrendszer:			Cél:			
			Feladat:			
A tanulási-tanítási egység előzményei:						
Tárgyi vagy szellemi produktum (projekt módszerrel dolgozók esetén)						
Fogl. száma	Tevékenységi területek, és téma foglalkozásokra bontása	Műveltség Tartalom (ismeretek, versek, mesék, dalok, fejlesztő, anyanyelvi, stb. játékok)	Fejlesztendő készségek képességek	Didaktikai feladatok	Módszerek Szervezési módok Eszközök	Megjegyzés
	Környezet megismerésére nevelés, benne a matematikai tapasztalatszerzés					
1.						
2.						

Fogl. száma	Tevékenységi területek, és téma foglalkozásokra bontása	Műveltség Tartalom (ismeretek, versek, mesék, dalok, fejlesztő, anyanyelvi, stb. játékok)	Fejlesztendő készségek képességek	Didaktikai feladatok	Módszerek Szervezési módok Eszközök	Megjegyzés
	Verselés, mesélés					
1.						
2.						
Fogl. száma	Tevékenységi területek, és a téma foglalkozásokra bontása	Műveltség Tartalom (ismeretek, versek, mesék, dalok, fejlesztő, anyanyelvi, stb. játékok)	Fejlesztendő készségek képességek	Didaktikai feladatok	Módszerek Szervezési módok Eszközök	Megjegyzés
	Ének, zene, énekes játék, tánc					
1.						
2.						
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka					
1.						
2.						
Fogl. száma	Tevékenységi területek, és a téma foglalkozásokra bontása	Műveltség Tartalom (ismeretek, versek, mesék, dalok, fejlesztő, anyanyelvi, stb. játékok)	Fejlesztendő készségek képességek	Didaktikai feladatok	Módszerek Szervezési módok Eszközök	Megjegyzés
	Mozgás					
1.						

EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV

20...-...-es nevelési év

Nyírábrányi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde - csoport

Készítette:.....óvodapedagógus

Név: **XY**
Szül. hely, idő.
Anyja neve:
Apja neve:
Lakcím:

Helyzetelemzés:

Fejlesztendő területek:

Testi képességek	Szociális képességek
Verbális képességek	Értelmi képességek

A FEJLESZTÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA**XY.****Fejlesztési ciklus: 20... szeptember – december (4 hónap)**

A fejlesztés iránya, területe	Fejlesztő tevékenység, módszer-eszköz	Fejlesztés eredménye	Konzultáció pedagógussal, szülő tájékoztatása

A FEJLESZTÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA
Fejlesztési ciklus: 20... január - április (4 hónap)

XY.

A fejlesztés iránya, területe	Fejlesztő tevékenység, módszer-eszköz	Fejlesztés eredménye	Konzultáció pedagógussal, szülő tájékoztatása

A FEJLESZTÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA
Fejlesztési ciklus: 20... május – július (3 hónap)

XY.

A fejlesztés iránya, területe	Fejlesztő tevékenység, módszer-eszköz	Megbeszélés szülővel

FEJLŐDÉSI NAPLÓ**NÉV:****SZÜL. IDŐ:****BEÓVODÁZÁS IDŐPONTJA:****Testi képességek**

I. Nagy mozgások							
I.1. Mozgáskoordináció motoros képességek	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1.1. Állóképesség, teherbírás							
1.2 . Egyensúlyérzék							

I.1. Mozgáskoordináció motoros képességek	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1.3.Szem-kéz koordináció							
1.4.Szem-láb koordináció							
I.2. Téri tájékozódás							
2.1. Testséma- relációk							

2.2. Irányok							

Testi képességek

II. Finom mozgások							
II.1. Ábrázoló tevékenység /festés, mintázás, barkács, kézi munka/	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1.1. Önállóság							
1.2. Szem-kéz koordináció							
1.3. Ceruzafogás							

Testi képességek

II.1. Ábrázoló tevékenység /festés, mintázás, barkács, kézi munka/	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1.4. Arányok							
1.5. Formaábrázolás							
1.6. Emberábrázolás							

Testi képességek

II.1. Ábrázoló tevékenység /festés, mintázás, barkács, kézi munka/	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1.7. Kitartás /monotónia/ szűrés							
1.8. Kreativitás							

Szociális képességek

I. Játék	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Életkornak megfelelő játékmód							
2. Játékeszközök használata							
3. Társas magatartás							

Szociális képességek

I. Játék	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
4. Alkalmazkodás							
5. Együttműködés							
6. Kezdeményezőkézség							

Szociális képességek

I. Játék	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
7 .Szabálytudat							
8.Kitartás							
9. Kreativitás							

Szociális képességek

II. Beilleszkedés	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Szabályok, szokások elfogadása							
2. Én-kép							
3. Társas kötődések							

Szociális képességek

II. Beilleszkedés	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
4. Konfliktus helyzetek megoldása							
5. Viselkedési normák							

Szociális képességek

III. Erkölcs-illem	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Közösségi vonások /empátia, tolerancia, segítségadás/							
2. Ítélnőképesség							
3. Önkiszolgálás							

Szociális képességek

III. Erkölc-s-ilem	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetség-gondozás	Aláírás
4. Együttélés elemi szabályai							
5. Önfegyelem							

Szociális képességek

IV. Érzelmi-akarati vonások	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Érzelmi intelligencia /érzelmek, indulatok feletti uralom/							
2. Probléma szituáció /konfliktus/ megoldása							
3. Döntési képesség							

Szociális képességek

IV. Érzelmi- akarati vonások	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetség gondozás	Aláírás
4. Önbizalom							
5. Önérvényesítés							
6. Kudarctűrés							

Szociális képességek

IV. Érzelmi - akarati vonások	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
7. Felelősségérzet							

Verbális képességek

I. Beszédtisztaság- szókincs	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Tiszta hangzók							
2. Érthető beszéd							
3. Légzéstechnika							

Verbális képessége

I. Beszédtisztaság- szókincs	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
4. Artikuláció							
5. Intonáció							
6. Beszédrítmus							

Verbális képességek

I. Beszédtisztaság- szókincs	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
7. Mondatszerkesztés							
8. Szókincsgazdagság							

Verbális képességek

II. Nyelvhasználat	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Beszédértés							
2. Beszédkedv							
3. Összefüggő, folyamatos beszéd							

Verbális képességek

III. Nyelvi kommunikáció	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Beszédkommunikáció kulturáltsága							
2. Verbális- és metakommunikáció összhangja							

Verbális képességek

IV. Nyelvi kifejezőképesség	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Verbális memória							
2. Képolvasás							
3. Fogalomhasználat							

Verbális képességek

IV. Nyelvi kifejezőképesség	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
4. Fogalmazási készség							
5. Önálló szövegalkotás							

Értelmi képességek

I. Érzékszervi szféra	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
1. Hallás-érzékelés							
2. Látás-érzékelés							
3. Tapintás-érzékelés							

Értelmi képességek

I. Érzékszervi szféra	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
4. Térirányok, relációk érzékelése							
5. Időérzékelés							
6. Keresztcsatornák érzékelése							

Értelmi képességek

II. Kognitív szféra	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetség gondozás	Alíírás
1. Általános- tájékozottság							
2. Fogalom ismeret							
3. Valóságtudat							

Értelmi képességek

II. Kognitív szféra	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
4. Problémamegoldó képesség							
5. Számfogalom							
6. Téri viszonyok							

Értelmi képességek

II. Kognitív szféra	Dátum	Kialaku- lóban	Alap- szinten	Átlag közeli	Átlag feletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
7. Időbeli viszonyok							
8. Koncentráció							
9. Figyelem							

Értelmi képességek

II. Kognitív szféra	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Alíírás
10. Feladattartás							
11. Emlékezet							
12. Képzelet							

Értelmi képességek

II. Kognitív szféra	Dátum	Kialakulóban	Alapszinten	Átlagközeli	Átlagfeletti	Megjegyzés, korrekciós javaslat, tehetséggondozás	Aláírás
13. Ítéletalkotás							